در علیه ده غلطه ده آرولك غزته سی اداره خانه سنه

Նամակ կամ ար եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Քամաճըօ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK„
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ. ԳՐԱԿԱՆ. ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 դրշ
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆր.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով։
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն։

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՋ ՈՒ ՁԱԽ

ՍԽԱԼ ՀԱՍԿԱՑՈՂՈՒԹԵԱՆ ՄԸ ԴԻՄ

Նոր գրողները, եւ մասնաւորաբար նոր հրապարակագիրները հասցէին ուղղուած այնչափ մեղադրանքներուն մէջ կայ հատ մը զոր կարելի է ամէնէն գլխաւորը նկատել։

Շատեր կ'ըսեն թէ նորերը, — հրապարակագիր կամ գրող, — յախուռն են, թէ ո՛չ աւանդը յարգել գիտեն, ոչ սրբազան մաքերէ կը պատկառին, ոչ ալ յարգանքի միայն արժանի մարդու մը հանգամանքը նկատի կ'առնեն՝ թուղթի կտորի մը աջէն անցած տարիներուն։

Ապահովաբար այս մեղադրանքին մէջ իրաւացի կողմ մը կայ, եւ մեր լրագրութեան հետեւողներուն համար դժուար չէ զայն արդարացնող օրինակներու հանդիպիլ՝ եթէ ոչ ամէն օր, գոնէ շաբաթը մէկ քանի անգամ։

Նորահասներու այդ արամադրութիւնն ալ անշուշտ իր պատճառները ունի, պատճառներ՝ որոնց մէջ բնականաբար հիմնաւորներ չեն պակսիր։

Խնդիրը հոն է սակայն, որ ընդհանուր սխալ հասկացողութեամբ մը՝ մի՛ միայն Նորահասներուն կը վերագրուի այդ տրամադրութիւնը, զոր «անյարգութիւն», անպատկառութիւն» եւ «աներկիւղութիւն» դաւանողներ քիչ չեն մեր մէջ։

Կարգ մը հին, կամ մի՛ միայն մօտաւ հին հրապարակագիրներ մանաւանդ, այդ գեղեցիկ ածականներով Նորահասները մկրտելու չեն վարանիր, ամէն անգամ որ քիչ շատ յախուռն ու աննկատ ընթացքի մը մէջ կը գտնեն զանոնք։

Այսօր, այդ սխալ հասկացողութիւնը ա՛յն աստիճան տարածուած է որ, յախուռն եւ աննկատ լեզուի մը գործածութիւնը մի՛ միայն նորահասներուն յատուկ ունակութիւն մը կը կարծուի, եւ ոչ ոք մաքէն կ'անցնէ գոնէ անգամ մըն ալ հին գրողներու արտադրութեան վրայ աչք մը նետել, ու տեսնել թէ անոնց գործածած [illegible] ածականներով կրնայ արակաւել։

Եթէ այդ ուշադրութիւնը ընծայողներ գտնուէին, իսկոյն պիտի տեսնէին թէ հրապարակագրութեան ու գրականութեան մէջ մի՛ միայն Նորահասները չեն որ աչք կը հանեն։ Ընդհակառակը, հին գրողներն ալ այդ ունակութիւնը ունին, եւ յաճախ զայն կը պարզեն ա՛յն աստիճան չնաշխարհիկ եղանակով մը, որ Նորահասները մատ խածնելու հարկին մէջ կը գտնեն ինքզինքնին։

Այս մասին օրինակ մը ունինք աչքի առջեւ. —

Վաղընջուց խմբագիր մը՝ որ քանի մը տարիէ ի վեր թերթ մը կը հրատարակէ, եւ որ ապահովաբար իր մտածումներուն նորութեամբը չպիտի կրնար պարծիլ երբեք, այս օրերս անմասն ու ծայրայեղօրէն անվայել յարձակում մը կ'ընէ Կիլիկիոյ Տ. Սահակ կաթողիկոսին դէմ, մինչեւ զայն իբր գիրք վերցնող մը, — պարզ խօսքով իբր գող մը, — ցոյց տալու չափ առաջ երթալով։

Խնդիրը ամէնուս ծանօթ բան մըն է։ Այդ թերթը, իրեն համախոհ եղող քանի մը անձերու հետ այնպէս հաւատացնել կը ճգնի թէ Երուսաղէմի վանքը չէմ գիտեր քանի հարիւր տարուան գրչագիր աւետարան մը ունի եղեր, — աւետարան մը՝ որուն արժէքը հազարաւոր ոսկիներով կը գնահատէ, — եւ թէ Կիլիկիոյ որդի կաթողիկոսը, Երուսաղէմէն մեկնած միջոցին իր գոյքերուն մէջ մացուցեր է այդ աւետարանը ու չաւզեր վանքին վերադարձնել։

Այս խնդիրը մէջտեղ նետողներէն ոչ ոք տեսած է այդ գրչագիր աւետարանը, ոչ ալ կրնայ ցոյց տալ ո՛ եւ է անձ մը որ այդ թանկագին հնութիւնը տեսած ըլլայ երբեք։ Առիթը սակայն պատճառ մը չէ որ չըմբռնեն թէ Աւետարանը իսկապէս գոյութիւն ունի, թէ Տ. Սահակ կաթողիկոս զայն հետը տարած է Կիլիկիա, եւ թէ վանքը կը զրկէ անկէ՝ իր անձնական շահուն յագուրդ տալու համար։ Եթէ քիչ մըն ալ առաջ երթան, չպիտի վարանին ըսելու թէ Տ. Սահակ կաթողիկոս արդէն իսկ հրեայ հնավաճառներու հետ սակարկութեան մտած է, այդ թանկագին գրչագիրը ձեռքէ հանելու եւ անոր արժէքը կազմող հազարաւոր ոսկիները գրպանելու համար։

Զաւր անկը Տ. Սահակ Կաթողիկոս իր քարտուղարին միջոցաւ կը հերքէ այս զրպարտութիւնը, զաւր անկը կ'ըսէ. Վարչութեան կը դիմէ չըլլած անտեղի ամբաստանութիւնը ջրել տալու համար։ Այս մարդիկը կարգ մը խլեզ, եւ իրենց հակառակութենէն կուրցած միաբաններու խօսքին կարեւորութիւն կուտան, ու չեն ուզեր հաւատ ընծայել Կաթողիկոսի մը զոր տակաւին տարի մը առաջ իբր Հայ Եկեղեցւոյ ամէնէն արժանաւոր, ամէնէն անշահախնդիր ու յարգանքի արժանի ներկայացուցիչը կը հռչակէին մեծադղորդ յօդուածներով։

Ինչո՞ւ այս յանկարծական լեզուի փոփոխութիւնը։ Ի հարկէ պատճառներ, մասնաւոր նկատումներ կան մէջտեղ՝ եւ թէ երբեք տարի մը առաջ այդ աստիճան յայտնօրէն պարզուած գնահատումը մէկ օրէն միւսը ոչ նուազ յայտնի պարսաւի մը կը վերածուի։ Բայց ինչ օգուտ զանոնք երեւան հանելէն։ Այդ պատասխանատու խմբագիրը արդէն վկայուած մասնագէտ մըն է այս կարգի զրպարտութեանց մասին, եւ այս ենթադրական թանկագին աւետարանի առասպելին պաշտպանութիւնը տեսակին մէջ ո՛չ առաջինն է իրեն համար, ոչ ալ վերջինը ըլլալ կը խոստանայ։ Ինք էր դարձեալ որ երկու տարի առաջ գրչագիր Մաշթոցի մը տարբեր կերպով ծիծաղելի առասպելը հիւսել ուզեց Մուշէն վերադարձող առաջնորդի մը, որոնք ապահովաբար արցունքով պիտի ողողէին մեր աչքերը, եթէ երբեք մեզի խնդուք չառթէին։

Թողունք այդ անձնական նկատումները մէկ կողմ, եւ դառնանք մեր նիւթին։

Ինչպէս կը տեսնուի, մինակ Նորահասները չեն որ յախուռն, աննկատ ու անպատկառ լեզու մը կը գործածեն։

Իրողութիւնը զոր քիչ մը վերը յիշատակեցի, այն տեսակ բան մըն է՝ որուն ոչ մէկ Նորահաս պիտի կրնար հերոսը հանդիսանալ։ Ո՞ր նոր գրողը, կամ ո՞ր նոր հրապարակագիրը այսօր պիտի ուզէր ամբողջ հասարակութեան մը համակրանքն ու վստահութիւնը վայելող, եւ օրինակելի ու մաքուր անցեալ մը ունեցող Կաթողիկոս մը իբր գող, իբր յափշտակիչ ամբաստանել հրապարակաւ։

Տարօրինակը հոն է որ, այս անանուն ամբաստանութիւնը կ'ընէ ա՛յն տեսակ մէկը, որ ամիսը անգամ մը չի վարանիր նոր գրողներուն չափաւորութեան, պատկառանքի եւ յարգանքի յորդորներ կարդալու, յաճախ նոյն իսկ երեք չորս սիւնակներ յօդուածներով եւ քաղցրաբարոյ բունձուկներով խորագիրներով։

Երբ նոր գրողները իրենց տարէցներուն նկատմամբ հոգ չէ թէ շա՛տ անշնորհօրէն յախուռն լեզու մը կը գործածէին, այդ ընդհանուրէն յարգանքին եւ նշանակութեան հոգածու հրապարակագիրը չէր վարաներ անոնց ըրածը «անյարգութիւն», «անպատկառութիւն» եւ «աներկիւղութիւն» հռչակելու։

Հիմա թող ինք ըսէ թէ մենք ինչ ածականով հռչակենք իր ըրածը։

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

ՔՂԻԻ ԹԵՄԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

(Թղթակցութիւն «Արեւելք»ի)

ՔՂԻ, 12 մարտ 904

Երկու ամիս կ'ըլլայ որ գաւառիս փոխ-առաջնորդ Տ. Ներսէս վրդ. Փերտահճեան անցած է իր պաշտօնին գլուխը եւ այսքան կարճ միջոցի մէջ՝ մէկ կողմէն ուսումնասիրելով գիւղը շրջապատողները, վիճակային բարդ խնդիրները, միւս կողմէ լուրջ եւ արդիւնաւոր գործունէութեամբ մը հետզհետէ փոխեց Առաջնորդարանի կազմակերպուած ժողովներն ու կեդրոնիս երկու եկեղեցիներու Թաղ. Խորհուրդները՝ այս վերջնոց հաւանեալներն ալ առնելով։ Առիթ դիւր չեկաւ այդ պաշտօնին փորձ հնամեայ բրտօղներու որոնց մաքէն չանցաւ թէ օր մը հարկաւ հաշիւ պահանջող մը պիտի ըլլար։

Թաղ. Խորհուրդները օրինաւոր քուէարկութեամբ ընտրուեցան. իսկ վարչական ժողովները Կարնոյ Առաջնորդարանէն՝ Քղին անոր յարակից վիճակ մը ըլլալուն համար. առկէ զրկուած եռանուն ցուցակներու վրայ Կարնոյ Խառն Ժողովի որոշման համեմատ ընտրուած ու պաշտօնի կոչուած են

Կրօն. Ժողով՝
Տ. Ներսէս վրդ. Բղնունի
Տ. Բարսեղ Տ. Օհաննեան
Տ. Բագարատ Խաչատուրեան
Տ. Հմայեակ Սարգիսեան
Տ. Մակար Տ. Փիլիպպոսեան

Քաղաք. Ժողով՝ Տեարք
Աւետիս Քալըճեանի
Գէորգ Խօլմաթեան
Նազարէթ Սրապեան
Պետրոս Ալէմեան
Սարգիս Սարգիսեան

Կարնոյ Առաջնորդարանը չգիտենք թէ այնքան հեռուէն եւ իր այնքա՛ն բազմազբաղ վիճակին մէջ բարոյական ինչ աջակցութիւն պիտի ունենայ, եւ ինչ օգուտ պիտի կրնայ հասցնել իր յարակից այս [illegible] մինչեւ այսօր։ Առաջուան նման Քղին դարձեալ ուրոյն Առաջնորդութեան վերածուելու համար Պատրիարքարան եղած դիմումները տակաւին արդիւնք մը յառաջ չբերին. վիճակային գործերը աւելի կանոնաւորութիւն պիտի առնեն՝ ուղղակի Պատրիարքարանի հետ յարաբերութեամբ, քանի որ հիմա իր պաշտօնին գիտակից եւ կարող եկեղեցականի մը ներկայութիւնն ալ կը վայելենք յանձին Տ. Ներսէս վարդապետի։

Նորընտիր Քաղաք. Ժողովը ամէնէն առաջ կազմեց վանական խորհուրդը, քաղաքի եւ գիւղերու կարող անձերէն տասներկու հոգի պաշտօնի կոչելով՝ եւ այժ տալ խոստացաւ վարժարանաց հոգաբարձութեան, որուն գործունէութիւնը ամէն գովեստէ վեր է արդարեւ։ Իսկ Կրօն. Ժողովը իր դիւանը կազմելէ ետք պիտի սկսի անշուշտ ուշադրութիւն դարձնել ամուսնական գեղծումներու վրայ, զորս գործեցին չարաւ տարիներ գիւղի քահանաները ինքնագլուխ՝ կուլ տալով նաեւ Առաջնորդարանի իրաւունքները եւ հրամանագրի դրամները։ Ց. Թ.

ԱՇԽԱՐՀԱԳՐԱԿԱՆ

ՑՈՒՐՏԸ ՄԱՆՉՈՒՐԻՈՅ ՄԷՋ

Ցորմէհետէ Ռուսիոյ եւ Ճափոնի միջեւ ծագած պատերազմը ուշադրութիւն կը հրաւիրէ Ծ. Արեւելքի աշխարհագրութեան վրայ, ինծ կը հարցնեն շատ ան-գծէ ինչո՛ւ ծովը սառոյցներով ծածկ է տակաւին Վլատիվոսթոքի սակայն կը գտնուի լայնութեան յաստիճանին վրայ եւ թէ ինչո՛ւ ցուրտ կ'ըլլայ Բորթ-Արթուրի գրեթէ Սպանիոյ լայնութեան ինչո՞ւ, վերջապէս, բոլոր կամերը կ'երեւակեն չարունակ Պայքին վրայ, առանց սառոյցը ճեղքէ։

Հանրապէս դեռ կը կարծուի թէ մը միջին բարեխառնութիւնը կախնի լոկ իր լայնութենէն, այսինքն եղին հասարակածէն ունեցած հեռաւորութենէն։ Իրաւ է որ լայնութիւնը իր կը խաղայ բայց ուրի՛շ պատճառներ կուգան կը միանան։ Ամէն ինչ կ կախում ունենալ նաեւ ծովին մօտաւորութենէն, Ովկէանոսի հոսանքներու ցամաքային ընդարձակ դաշտավայրերէն, սեզական հովերէն, երկու գիծերէն եւն.։ Քարտէսներու վրայ չանց ի վեր գիծեր քաշուած են որ կը միացնեն տարեկան միեւնոյն միջին բարեխառնութեան բոլոր կէտերը։ Հաւասար կոր գիծերը կոչեց զուգաջեր (isotherme)։ Նմանապէս isochiméne գիծեր կոչեց անոնք որ կ'անցնին ձմռնային միեւնոյն միջին բարեխառնութեան կէտերէն, յետոյ isothére՝ այն գիծերը որ կը միացնեն ամառնային միեւնոյն միջին բարեխառնութեան կէտերը։ Կը բաւէ ակնարկ մը նետել այս կոր գիծերուն վրայ՝ տեսնելու համար թէ ի՛նչպէս միեւնոյն լայնութեան աստիճանին վրայ կլիման կը տարբերի։

Ձմեռնային միջին բարեխառնութեան գիծերը զգալի կերպով կը հակին հիւսիսային մէջ՝ արեւմուտքէն արեւելք։ — 1. ձմեռնային միջինները միացնող գիծը կ'անցնի Իսլանտայէն (Նորվեկիա), կ'իջնէ դէպի Պերլին, Պատ, Սէվասթոփոլ, եւ կը տեսնուի Բեքինի մէջ, որուն լայնութիւնը 40 աստիճանին մօտ է։ Լայնութեան հաւասար աստիճանի վրայ ձմեռները շատ աւելի ցուրտ են Չինաստանի ու Բեքինի մէջ քան արեւմտեան Եւրոպայի [illegible]։ Նոյն բանն է նաեւ Հիւսիսային Ամերիկայի մէջ Ապալաշ լեռներու արեւմտեան գաւառները շատ աւելի խիստ ձմեռներու ենթակայ են քան արեւելեաններ, որոնք ծովին աւելի մօտ են։ Ովկէանոսները ջերմութեան անսպառելի ընդունարաններ են. յետոյ տաք ջուրի հոսանքներն ալ կը մեղմացնեն կլիման։ Կլֆ-Սթրիմի հոսանքը կը բարձրացնէ ջերմութեան աստիճանը Ֆրանսայի ծովեզերքին վրայ։ Ընդհակառակը ցամաքային գաւառները որոնք իրենց տաքութիւնը օդին կը փոխանցեն, շուտ կը պաղին ձմեռը։ Յաճախ այստեղ կը գոյանան հակակիկլոններ (anticyclone), որ կը բերեն ցրտաշունչ հով մը այդ հողերուն վրայ։

Այս պատճառով է որ եթէ երկրագունդին վրայ գծուած զուգաջեր գիծերը դիտելու ըլլանք՝ անոնց դէպի հարաւ հակումովը չուտով պիտի հաստատենք տարական դաշտագետնի բարեխառնութեան զգալի անկումը։ Աչքի առջեւ պիտի ունենանք նուազագոյն բարեխառնութեան գօտի մը որուն վրայ յանուարի միջին բարեխառնութիւնը զերոյէն 40 աստիճան վար է Սիպերիոյ հիւսիսակողմը։ Եւ դարձեալ հոդ չէ ամէնէն սաստիկ բարեխառնութիւնը։ Ամէնէն սաստիկ ցուրտը կը տիրապետէ Վէրխոյանսքի մէջ, ուր կը տեսնուի զերոյէն 72 աստիճան վար բարեխառնութիւն մը։ Արդ՝ ամառը ջերմաչափը կը բարձրանայ 31,5 չուքին մէջ. բնակիչները տարուան ընթացքին մէջ հարիւր երեք աստիճանի բարեխառնութեան բարձրացում մը կը կրեն։ Բայց սատի, այս գաւառն է որ կը թուի ձեւացնել ցուրտի բեւեռը, բոլորովին տարբեր աշխարհագրական բեւեռէն։ Կ'երեւայ թէ ուրիշ մըն ալ կայ ի Կրօնլանտա, Հիւսիսային Արչիպեղագոսի մէջ։

Եւրոպայի մէջ իբրեւ ծայրայեղ կլիմայի երկիր կրնանք յիշել Պալքանեան ցամաքակղզին։ Պուքրէշի մէջ ամառը կիզիչ տաք ըլլալով հանդերձ ձմեռները ծայր աստիճան խստամբեր են, եւ սակայն, Պուքրէշ միեւնոյն լայնութեան վրայ կը գտնուի Նաբոլիի հետ, ուր ձմեռները այնքան հեշտին են։

Հիմա կը հասկցուի թէ ինչո՛ւ լայնութեան 45 աստիճանին վրայ՝ որ Ֆրանսայի մէջ մօտաւորապէս Բօի լայնութիւնն է, Մանչուրիոյ մէջ օրինակի համար, Նաւլուի մօտերը, Վլատիվոսթոքի մէջ, առնուազն քանի մը օրեր ալ, բարեխառնութիւնը կը կենայ զերոյէն 12-15 աստիճան վար։ Ծովը կը սառի եզերքին մօտ։

Գալով սառոյցի ուժգնութեան Պայքալ լիճին վրայ, տարիէ անհաւասար է։ Ջուրը կրանիթի նման կարծր պայառամներու փոխարկուած է։ Թնդանօթներ եւ հրետաններ քաշող ձիեր անցընելու համար Ֆրանսայի մէջ կ'ենթադրուի թէ սառոյցը պէտք է 60 սանթիմէթր թանձրութիւն ունենայ։ Սիպերիոյ մէջ այս թանձրութիւնները ա՛լ աւելի են. ըստ Պ. Վէյքովի, գետերը սովորաբար 70-90 սանթիմէթրի ծածկոյթ մը կ'ունենան. բայց այս ու այն երկիրներու մէջ, «Թունտրա»ներու ընդարձակ անտառներին մէջ՝ որ կը գրաւէ երկրին բովանդակ հիւսիսակողմը, սառոյցին թանձրութիւնը կը հասնի 2 մէթր 30 սանդիմէթրի, օրինակի համար Լէնայի ափեզրին մօտ, ուր միջին բարեխառնութիւնը յանուարի մէջ զերոյէն 36 աստիճան վար է ընդհանրապէս։ Աւելի վարերը դէպի հարաւ, 50-53 աստիճան լայնութիւններու մէջ որ կը համապատասխանեն Լոնտոնի եւ Համպուրկի զուգահեռականներուն, թանձրութիւնը կը փոփոխի մէկէն երկու մէթրի միջեւ։

Շէյքա, Ինկոտա, Արկուն կը սառին մէկուկէս մէթր եւ մինչեւ իսկ մէկ մէթր ումաւուն։ Բայց սառնամանիքը ուժգնութեան տեւականաւ փոփոխական է տեղին եւ տարիներուն համեմատ։ Երբեմն սառը մէ՛կ մէթր հաստ կ'ըլլայ, յաջորդ ձմեռը՝ երկու մէթր։ Տեսնուած է որ սառը երկու-քուկէս մէթր թանձրութեան կը հասնի, լայնութեան յիսուն աստիճանին վրայ իսկ։ Լիճերու մէջ թանձրութիւնն ա՛լ աւելի մեծ է. Պայքալի վրայ այս տարի հաստաւ տեղ տեղ 2 մէթրէն 2 մէթր 25 սնթմ ի. բաց սատի սառոյցներ տեսնուեցան 2 մէթր 40 սանթիմէթրով, բայց ընդհանրապէս 1 մէթր 80 սանթիմէթրով։

Ուրեմն ամենեւին վտանգ մը չկայ՝ երկաթուղիին այս պահուն երթեւեկելը արգիլող։ Թանձրութեան վրայ հակառակութիւն կը կատարուի, եւ երբ սառուցեալ խաւը մէկ մէթր ըլլայ, ա՛լ չպիտի՛ անցուի զգուշութեան համար։

Հաւանաբար քանի մը շաբաթներ եւս պիտի անցնին, առանց վտանգաւոր ըլլալու երկաթուղիով երթեւեկելու, Պայքալ լիճին վրայ։

ՀԱՆՐԻ ՏԸ ԲԱՐՎԻԼ

(Թարգմ. Տ. Պ.)

Արտաքին Լուրեր

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԵՒ ՃԱՊՈՆԻ ՄԻՋԵՒ

«Պեդրոբավլովսք»ի աղէտը. — Ցաւակցութիւն մը Վլատիմիր մեծ դուքսին հետ. — Նոր մանրամասնութիւններ. — Նաւուն վրայ. — Ճապոններուն համախմբումը. — Ալեքսիէվ ծովակալ՝ ն հեռագիրը. — Նիւ-Չուանկ. — Ռուսիոյ մէջ. — Չեզոքները. — Զանազան լուրեր։

Պետերսպուրկ, 15 ապրիլ. — (Մաքինի թղթակցէն. — Ն. Կայս. Բարձրութիւն Վլատիմիր Ալեքսանդրովիչ մեծ դուքսը, այսօր կէսօրին, բարեհաճեցաւ իր պալատան մէջ ունկնդրութիւն մը շնորհել Մաքինի թղթակցին։ Մեծ դուքսին առաջին խօսքերը հետեւեալները եղան։

«Շատ երջանիկ եմ Մաքին լրագրին մէկ ներկայացուցիչը ընդունելուս համար, վասն զի նոյն իսկ այս յուզումնալից օրուան մէջ կենդանի կը մնայ յիշատակը այն այցելութեան զոր երբեմն ըրաւ ձեր խմբագրատունը եւ այն սիրալիր ընդունելութեան՝ որոնց եղան ինծի։ Չեմ մոռցած եւ բնաւ պիտի չմոռնամ այդ այցելութիւնը որ Ֆրանսայի մայրաքաղաքին մէջ կատարած պտոյտներուս ամէնէն հաճելին ու զուարճը եղաւ։»

Մեծ դուքսը յետոյ ձեռք առաւ այն ծանրակշիռ խնդիրը որ հոս հիմա ամէնուն սիրտը սեղմած է, եւ ըսաւ.

«Նախախնամական հմայքի մը դիպուածով մըն էր որ գուցէ՝ Կիրիլ մեծ դուքսը ազատուեցաւ. ամէն բանէ առաջ պարտաւորուած եմ շնորհքին մատուցանել Աստուծոյ։ Պորիս մեծ դուքսը երէկ ինծի հեռագրեց աղէտին մանրամասնութիւնը զոր նոյն իսկ իր եղբայրը բերնէն իմացած է։ Կիրիլ կը գտնուէր Պեդրոբավլովսքի նաւուն կողմին բարձրաւանդակին վրայ, երբ անհարկաւ պայթում մը տեղի ունեցաւ։ Կիրիլ իր [illegible] չուաններէն կառչած չուառով կամրջակին վրայ ըլլալ, սակայն նաւուն վրայ փչրուած ալիք մը զայն քշեց ու ծովը տարաւ։ Կիրիլ բաւական խորունկ մխրճուեցաւ ծովին մէջ, բայց կըրցաւ ջուրին երեսը ելլել եւ առանց պաղ տրիւնը կորսնցնելու, կառչեցաւ նաւի. այն ծակոյթին, ուրկէ կախուած էր չու- գնացակ մը. քանի մը վայրկեան այդ անհաւելի վիճակին մէջ կեցաւ, չուանը առնելու համար։ Յետոյ նորէն ծովը նետուելով, հեռացաւ նաւաբեկութեան այս վայրէն եւ սկսաւ լողալով երթալ դէպի այն նաւը որ օգնութեան կու գար Բեդրոբավլովսքի։»

Վլատիմիր մեծ դուքսը պահ մը լռեց ու ընդհատեց, յիշելով այդ եղերական վայրկեանը. յետոյ շարունակեց. —

«Հոս ամէնքս ալ կը կարծենք թէ ճաբոնական ընկղմակ շոգենաւ մը առաջ բերած է այն պայթումը, որուն զոհ գացին Մաքարով եւ մեր այնքան քաջարի նաւաստիները։ Այո, ընկղմակ շոգենաւ մը արձակած է այն թորփիլը որ զրահաւորին մեքենաներու բաժինին զարնուեցաւ եւ կաթսաները պայթեցուց։ Գիտէինք թէ Ճափոնները ընկղմակ երկու շոգենաւեր ունէին, բայց չէինք կրնար ենթադրել որ այդ նաւերը իրենց նաւաստորմէն շատ հեռուն զրկելու յիմարութիւնը պիտի գործեն՝ մինչեւ իսկ Բորթ-Արթուրի նաւահանգիստին բերնին մօտ։ Այդ աղէտը պատճառող ընկղմակ շոգենաւը ինք ալ ընկղմած ըլլալու է։»

Հարցուցի Ն. Բարձրութեան թէ այդ ողբալի աղէտը միթէ ուրիշ պատճառէ մը

— (25) —
"ԱՐԵՒԵԼՔ„Ի ԳՐԱԿԱՆ ԹԵՐԹՕՆԸ

ՏԻԿԻՆ ՔՐԻԶԱՆԹԻԷՄ

Հեղինակ ԲԻԵՐ ԼՈԹԻ — Թարգմանիչ Տ. Ս. ՇԱԼՃԵԱՆ

ԻԹ.

Այս իրիկուն տասնի կ'անձրեւէ. գիշերը թանձրակաւ մթութիւն մը ունի։ Ժամը տասնին առանները՝ երբ կը վերադառնայինք մեր շատ անգամ յաճախած մէկ թէյատունէն, Իվ, Քրիզանթէմ ու ես հասանք մեծ պղտորային մերձակայ անկիւն մը, ուր ա՛լ պէտք կ'ըլլայ բաժնուիլ քաղաքին ամենէկէն ու լայսերէն, մանելու համար մութ սանդղաւոր ղարիվերը, ան ցեց տրանեանց՝ որ դէպի մեր տունը՝ Տիւ-Ծէն-Ծի կը հանէ։

Հոն՝ վերելքը սկսելէ առաջ՝ հարկ է նոր լապտեր մը գնել Տիկին Թագ-բոռա (խիստ մաքուր) կոչուած պառաւ վաճառականուհիէ մը՝ որուն սովորական յաճախորդներն ենք։ — Անլար բան է մեր լապտերի սպառումը, այն թղթաշէն լապտերներէն՝ որոնց վրայի պատկերները անփոփոխ կերպով կա՛մ գիշերային թիթեռներ եւ կա՛մ ջղջիկներ կ'ըլլան։ Խանութին ձեղունէն անոնցին քանակութեամբ եւ ծղնոյրներու ձեւով կախուած են անոնք, ու պառաւը, մեր գալը տեսնելուն պէս, սեղանի մը վրայ կ'ելլէ անոնցմէ հատ մը վար առնելու համար։ — Մեր սովորական գոյներն են մոխրագոյնը ու կարմրագոյնը. տիկին Թագ-Բոռա այս բանը գիտնալով՝ կ'ամփոփ կամ կապոյտ լապտերները չ'ելլեցներ։

Բայց միշտ շատ դժուար բան է անոնցմէ հատ մը կեռէն հանելը, այն գաւաղաններուն պատճառաւ՝ որոնց ծայրովը պիտի իջեցուին, եւ այն առասաններուն համար՝ որոնք միշտ իրարու կը փաթթուին։

Զայրացկոտ շարժումներով Տիկին Թագ-Բոռա մեզ կը զգացնէ թէ շատ կը ցաւի մեր թանկագին վայրկեանները այսպէս կորսնցնելու պատճառ ըլլալուն համար։... Օ՛հ, եթէ սակայն միայն իրմէ կախում ունենար տարիկ... բայց ահա՛ եր տե՛ս որ այդ չարաճճի թելերը բնա՛ւ կարեւորութիւն չեն տար մարդոց արժանիքին։ Հազարումէկ կապկութիւններ ընելէ վերջ՝ կը սկսի պատռել եւ բռունցքը շարժել այդ անքակելի թելերուն՝ որոնք մեզ ուշացնելու յանդգնութիւնը կ'ունենան։ — Լա՛ւ, ա՛լ գոց սորված ենք այդ ձեւերը, եւ եթէ ինքը կը սրտնեղի՝ մենք ալ նոյնպէս կը ձանձրանանք։ Քրիզանթէմ, որ կը սկսի քնանալ, կտաւէ յօրանջումներ կ'ունենայ, զորս ձեռքովս իսկ ծածկելու փոյթ չըներ եւ որոնց վերջն ալ չգար։ Դառն չըթնախնդում մը կ'ընէ այն անտանելի զառիվերին համար՝ որմէ այս գիշեր հարկ պիտի ըլլայ անդամաբեկ ու ձանձրեւով մը ելլել։

Ես ալ իրեն պէս շատ կը յոգնիմ։ Աստուա՛ծ իմ, ինչ նպատակով ամէն գիշեր մագլցելու է մինչեւ այդ օդուարձանը, երբ ոչինչ կը քաշէ զիս դէպի այդ բարձունքի բնակարանը...։

Թօնը կը սառեցնի, ինչ պիտի ընենք... Դուրսը կը վազեն արագոտն ճիներ զգուշութիւն պահելով, ցեխսատելով հետի անցորդները եւ հողեղին մէջէն չորս կողմ ցայտեցնելով իրենց երփներանգ լապտերներուն լոյսը։ Կ'անցնին Մուսմէներ ու պառաւներ, հանդերձուած, ցեխսատած եւ դարձեալ ծիծաղելով իրենց թղթեայ անձրեւանոցներուն ներքեւէն, խանութպանութիւններ փոխանակելով եւ հընչեցնելով մայթին վրայ իրենց փայտկօշիկները. փողոցը՝ ամբողջներու դղրդոցովը ու անձրեւին շռինդովը աղմկալից է։

Բարեբաղդաբար թիւ 415ն ալ կ'անցնի, մեր աղքատ քուլընը, որ մեր վիճակը տեսնելով կը կենայ, կը խոստանայ մեզ օգնելու. իր քաշած Անգլիացին ձգելէն պէս պիտի դառնայ մեր քով, մեր կացութեան համար ամէն կարեւոր եղած բաները հետը բերելով։

Վերջապէս մեր լապտերը կ'ազատուի, կը վառուի ու գինը կը վճարուի։ Դիմացի կողմը ուրիշ խանութ մը կայ ուր նոյնպէս ամէն գիշեր կը հանդիպինք. տէրն է Տիկին Լ'Էօռա (ժամ) է, մեղր ու կարկանդակ վաճառող կին մը՝ որմէ պաչոր կ'ընենք ճամբուն համար։ Այս կինը շատ կոյտառ ու խոյսագոյն ըլլալով՝ մեզ հետ ալ պէրոա շարժուձեւեր ունի միշտ. հաղմարդելի պատկեր մը կը ձեւացնէ ան իր կարկանդակներու շարքին եւոին, որոնց վրայ փոքրիկ ծաղկեփունջեր դրուած են։ Պաշտպանութիւնք իր տանիքին տակ ու սպասենք, քիւերէն առատութեամբ վազող ջուրերուն պատճառաւ լաւ մը կծկուինք իր ճերմակ ու վարդագոյն շաքարներու ցուցափեղկին դէմ, որոնք խիստ արուեստագիտական ճաշակով մը շարուած են նոճիի նաւեր ու թարմ ծիւղերու վրայ։

Խե՛ղճ 415, ինչ նախախնամութիւն մեզի համար։ Ահա կուգայ այդ պատուական քուլընը, միշտ ժպտուն, միշտ վազելով, մինչդեռ ջուրը կը ծորոսկէ իր մերկ ազդոր սրունքներէն ի վար, կը բերէ մեզ երկու անձրեւանոց՝ զորոնք փոխ առած է ճենապակիի վաճառականէ մը՝ որ նոյնպէս մեր հեռաւոր մէկ ազգականն է։

Իվ ալ, ինծի պէս, իր կեանքին մէջ բնաւ ուզած չէ այսպիսի բան մը գործածել. բայց տարօրինակ ըլլալուն համար ընդունիր է առանք. բնականաբար թղթեայ են, մեղրամաճած ու խէժոտ ծալքերով, իբր շրջագիծ ունենալով արագիլներու անխուսափելի թռիչը։

Քրիզանթէմ, որուն կտաւային յօրանջումները հետզհետէ կը շատնան, եւ աւելի դանդաղկոտ կ'ըլլայ ինքզինքը քաշել տալու համար, կը փորձէ թեւս մըտնելու։

— Կ'աղաչեմ, Մուսմէ, այս գիշեր ծառայութիւնը Իվ-Սանէն խնդրէիր. վըստահ եմ որ այսպէս երկուքիս համար ալ դիւրագոյն պիտի ըլլար վերելքը։

Ահա փոքրիկը կ'երթայ կը կախուի այդ հսկայ մարդուն թեւէն ու կը սկսին ելլել։ Ես առջեւէն կը քալեմ, կրելով մեզ լուսաւորող լապտերը, որուն բոցը կրցածիս չափ կը պաշտպանեմ աղանդակ հովանոցիս տակ։

Ճամբուն երկու եզերքէն հեղեղներ կը թաւալին, — ամբողջ այս փոթորիկին ջուրը՝ որ լեռներէն կը գահավիժէ։ Այս գիշեր զառիվեր ճամբան խիստ երկայն, դժուարին ու լպիրծ կ'երեւայ, աստիճաններն՝ անվերջանալի կը թուին։ Պարտէզներ, տուներ իրարու վրայ շարուած են կարծես, ծառեր՝ որոնք մութին մէջ մեր գլխուն վրայ կը թօթուեն իրենց ճիւղերը։

(Շարունակելի)

առաջ եկած չի՞ կրնար ըլլալ։ Մեծ դուքսը պատասխանեց.

«Այն ղեկավարութիւնը որով Բեդրոբավլովսք ու Բոպիեսա միևնոյն ժամանակ զարնուեցան, այդ ենթադրութեան իրաւունք կու տայ։ Այսու հանդերձ պէտք է ըսել թէ անկարելի չէ որ Ռուսներու եւ մանաւանդ վերջին յարձակումներու ատեն Ճարոններուն կողմէ ջուրին մէջ խարսխուած ականներ փոթորիկին ատեն նաւահանգիստէն դուրս քշուած եւ, Բորթ-Արթուրի մէջ ուրիշ ականներուն հոսանքին հետեւանքով նաւահանգիստին մուտքին կողմը տարուած ըլլան։ Բեդրոբաւլովսքի հրամանատարը՝ Եաքովլէվ բարեբաղդաբար ազատուեցաւ։ Մարմնոյն զանազան մասերը ծանրապէս այրած եւ կռնակներէն մէկ քանին ալ կոտրած են։ Ծանրապէս վիրաւորուած է։ Բաւրաթքին զօրավարը այս առտու հեռագրեց ինծի թէ տեսած է Կիրիլը, Լեաօ-Եանկէն անցած ատեն։ Առողջ կ'երեւար եւ առանց ուրիշին օգնութեանը կը քալէր։ Ոտքի վրայ կը կենար, բայց ջղային մեծ գրգռութեան մը ենթակայ կ'երեւար, որ անշուշտ չուտով պիտի անցնի եւ որ կը վախնանք թէ, ֆիզիքական մեծ տկարութիւն մը եւ նոյն իսկ հիւանդութիւն մը առաջ բերէ։ Կիրիլ Բեդերպուրկ պիտի վերադառնայ, վասն զի չեմ կարծեր որ հիմա կարող ըլլայ իր գործոն ծառայութիւնը վերսկսիլ, այդ անհնարին աղէտէն ետքը։ Երբ մարդ պատերազմի կ'երթայ, ամէն վտանգ աչքը կ'առնէ. կը տեսնէ թնդանօթները ու հրացանները իր վրայ դարձած, բայց տարբեր բան մըն է երբ մարդ յանկարծակի կը գտնուի մահուան անհրաժեշտ միջոցներուն առջեւ. Կիրիլի չուրջը մահը ամէն կողմ հնձեց։ Անոր թիկնապահը՝ Քաւպէ, սիրուն եւ մեծ ապագայ ունեցող սպայ մը, սպաննուեցաւ, ինչպէս նաեւ սպասաւորը։ Կիրիլ չատ հանգիստ ըլլալով իր մտքի արթնութեանը եւ ֆիզիքական բնական ոյժին չնորհիւ կրցաւ ողջ առողջ ազատիլ այդ եղերական արկածէն, եւ յետոյ, եւ մանաւանդ Աստուծոյ կը պարտիմ հիմա զաւկիս ողջ մնացած ըլլալը»։

Վլատիմիր մեծ դուքսը օրուան հաղորդեցի Մաթէնի յարգական եւ անկեղծ մաղթանքները, որդւոյն չուտով բժշկուելուն համար, յուզուած շեշտերով շնորհակալութիւն յայտնեց։ Ամէն կողմէ, աշխարհի ամէն կէտերէն, թէ՛ հին եւ թէ նոր աշխարհներէն համակրութեան ու արքայ հաւաստիքներ ստացաւ։ Այս առտու Կիրիլ մեծ դուքսը անձամբ հեռագրեց իր մօրը՝ Մարիա Բաւլովնա մեծ դքսուհիին՝ զայն ապահովցնելու համար։ Ամբողջ Ռուսիա չուտով բժշկութիւն կը մաղթէ իր իշխաններէն մէկին որ հրաշքով ազատուած է մահուանէ։

Բարիզ.— Հավաս Բեդերպուրկէն հետեւեալ ընդարձակ հեռագիրը ստացած է Բեդրոբաւլովսքի աղէտին վրայ. — Ռուսական նաւատորմը դէպ ի նաւահանգիստ կը վերադառնար ճարոնական [illegible] վրայ, վասն զի այս վերջինը թիւով չատ էր։ Ռուսական նաւատորմը մօտեցած էր մուտքին։ Ժամ 8ը քիչ մը անցած էր եւ սպաներէն ու նաւաստիներէն շատերը կը ճաշէին։ Մաքարով իր խցիկին մէջ կը ճաշէր։ Կիրիլ մեծ դուքսը, թիկնապահը՝ ֆոն Քաւպէ եւ Բեդրոբաւլովսքի հրամանատարը՝ Եաքովլէվ նաւապետին պատկանող կամրջակին վրայ կը գտնուէին։ Երկու պահակ սպաներ կը դիտէին նեղ անցքը, ուր նաւը պիտի անցնէր։ Ժամը 9ուկէսն էր։ Յանկարծ կաթսաները պայթեցան ահագին աղմուկով մը։ Քանի մը երկվայրկեան ետքը ածուխի չտեմարանները խորտակուեցան։ Նաւուն գոգը լայն ճեղքուածքներ ունէր։ Ջուրերը ներս կը խուժէին։ Ծանրութեան կեդրոնը կը տեղափոխուէր. Նաւը մէկ կողմին ծռեցաւ եւ ծովին մէջ խորտակուելով անյայտ եղաւ։ Ամերիկայի թղթակցի մը կողմէ քաղուած տեղեկութեանց նայելով, արկածը ո՛չ ական մը առաջ եկած է եւ ոչ ալ ընդծովեայ թորփիլ մը։ Նաւուն ներքին մասը գտնուող մարդերէն եւ ոչ մէկը ազատուեցաւ։ Կամրջակին վրայ եղողները այս ու այն կողմ նետուեցան։ Ծովը ինկողները բեկորներու կը կառչէին, որոնք հազիւ հազ ջուրին երեսը կ'ելլէին, խորտակուածին առաջ բերած ջուրերու հոսանքը գոգիկէն ետքը։ Միւս մարտանաւերը կեցած էին եւ չոգենաւակներ ու մակոյկներ կը ղրկէին։ Թորփիլանաւեր ալ չոգեպրկին օգնութեամբ կը փութային արկածեալ նաւերուն։ Մեծ դուքսը հրաշքով միայն ազատուեցաւ։ Պայթումին հետեւանքով կամրջակին մէջտեղը նետուեցաւ եւ ծոծրակը զարնուեցաւ երկաթի մը։ Սակայն իր գիտակցութիւնը կորսնցուցած չէր. զգալով որ նաւը պիտի ընկղմի, չուտով վար սահեցաւ եւ ծովը նետուեցաւ. յետոյ կառչեցաւ բեկորի մը. քանի վայրկեան ետքը թորփիլանաւ մը ազատեց մեծ դուքսը։ Մեծ դուքսին վէրքերը ծանր են. ծոծրակէն զատ ձախ ոտքին ցնցումէ մըն ալ կը տառապի։ Բորթ-Արթուրի հիւանդանոցին մէջ կը դարմանուի եւ երեք օրէն Բեդերպուրկ պիտի ուղեւորի։ Վլատիմիր մեծ դուքսին ընտանիքը եւ թիկնապահ մը ճամբայ ելան դիմաւորելու։ Հաւանօրէն Պայքալ լիճին մօտ պիտի հանդիպին անոր։ Յայտնի չէ թէ աղէտին ատեն սպայակոյտի ո՛րքան սպաներ կային Մաքարով ծովակալին մօտ։ Ծովային նախարարութիւնը տասներհինգ կամ տասնըվեց կ'ենթադրէ անոնց թիւը։ Նաւաստիներու մասին ալ տեղեկութիւն չը կայ։ Զրահաւորին նաւաստիներուն թիւը 650 էր, որոնց 52ը միայն ազատուած են։ Ճարոնական պաշտօնական հեռագիր մը ճարոնական նաւատորմին կը վերագրէ Բեդրոբաւլովսքի աղէտը։ Իշխանութիւնները բոլորովին կը հերքեն այդ տեղեկութիւնը։ Ընդհանուր սպայակոյտին սպաներէն մէկը յայտարարեց օրագրողի մը թէ պաշտօնական հեռագիրները ցոյց չեն տար որ նաւային ճակատամարտ մը կատարուած ըլլայ, ուրիշ բան է եթէ նաւային ճակատամարտ անունը տան Պեզբռաճնի թորփիլահալածին պաշարուելուն եւ ընկղմելուն։ Պեզբռաճնի որ գիշերը ուրիշ չորս թորփիլահալածներու հետ հետախուզութիւն կը կատարէր Բորթ-Արթուրի դուրսը, ետ մնացած էր. մութ ալ կար։ Առաւօտ փորձեց նաւահանգիստ մտնել եզերքին մօտէն երթալով։ Ճարոնցիները տեսնելով, անոր ճամբան կտրեցին։ Պեզբռաճնի պարտաւորուեցաւ տեղի տալ թշնամիին բազմութեանը առջեւ. ընկղմեցաւ. հինգ հոգի միայն ազատուեցան։ Միւսներուն ի՛նչ ըլլալը յայտնի չէ, սակայն կ'ենթադրուի թէ մէկ քանիները գերի ինկած են։ Սպայակոյտը այնպէս կը նկատէ թէ նաւահանգիստին մուտքին մօտերը պաշտպանող ականներէն մէկը պատճառ եղած է Բեդրոբաւլովսքի աղէտին։ Այդ նաւին ընկղմիլը տեսաւ Թոկօ ծովակալին նաւատորմը որ հեռուէն կը դառնար։

Սեուլ.— Ճարոնները զինուոր ցամաք հանելու գործողութիւնը Չէմուլբոյէն Զու-Լիան փոխադրեցին։ Զու-Լիան Վի-Ճուէն քառասուն մղոն հեռու է, եւ հոն է որ կը համախմբուի ճարոնական հիւսիսային բանակը։ Անկարելի է ճիշդ տեղեկութիւն առնել հոն ցամաք ելած զինուորներուն թիւին նկատմամբ, բայց ժամանած փոխադրանաւերու թիւին նայելով, երկու զօրաբաժինի չափ ըլլալու են։ Ցամաք հանելու գործողութիւնը կը կատարուի, ինչպէս եղած է Չէնամբոյի եւ Չէմուլբոյի մէջ։ Յայտնի է թէ [illegible] բազմաթիւ զինուոր պիտի համախմբէն Վի-Ճուի մէջ, Եալուն անցնելու փորձը կատարելէ առաջ։ Ֆուզանէն առնուած լուրերու նայելով ճարոնական բանակը փութով կը շինէ ութ ամրոցներ՝ պաշտպանելու համար Կորէայի երկաթուղիին գլուխը, որուն շինութիւնը չուտով առաջ կը տարուի, եւ որուն աւարտումը մեծ դեր մը կը կատարէ Ճարոններու ռազմական ծրագիրներուն ամբողջութեան մէջ։ Մազամբոյի մէջ ալ զօրաւոր ամրոցներ կը շինուին որոնք պիտի պաշտպանեն մուտքը այդ սքանչելի նաւահանգիստին որ Կորէայի նեղուցին վրայ կը բացուի։ Մազամբոյի կարեւորութիւնը բաւական ընդհատուած է, վասն զի նեղուցը կը կազմէ օղակներէն մէկը ծովային այն մեծ ճամբուն որ Բորթ-Արթուրը հաղորդակցութեան մէջ կը դնէ Վլատիվոսթոքի հետ։

Բեդերսպուրկ.— Ալեքսիէվ ծովակալը ապրիլ 15 թուականով հետեւեալը կը հեռագրէ. — «Այսօր, առաւօտեան ժամ 9.15ին, ճարոնական նաւատորմը, տասնըչորս նաւերէ բաղկացած եւ երկու խումբի բաժնուած, կեցաւ Լիաօ-Թի-Չանի սարաւանդին առջեւ եւ վերսկսաւ Բորթ-Արթուրի ռմբակոծումը։ Երկու խումբերը կրակ ըրին քաղաքին եւ նաւահանգիստին վրայ։ Մեր նաւերը իրենց խարսխած տեղերէն պատասխանեցին, անուղղակի կրակ մը ընելով։ Բոպիեսա զրահաւորը եւ ամրոցներն ալ մասնակցեցան այդ գործողութեան։ Թշնամին որ մինչեւ կէսօր չարունակեց ռմբակոծումը, հարիւր ութսուն ռումբ արձակեց։ Ամրոցներէն հինգ զինուորներ վիրաւորուեցան։ Մարտիկներուն մէջ մարդու կորուստ եւ վնաս չունեցանք։ Քաղաքին մէջ եօթը Չինացիներ մեռան եւ երեք ալ վիրաւորուեցան։»

Ուէյ-Հայ-Ուէյ.— (Թայմզի հեռագիր.) — Պաշտօնապէս կը ծանուցուի թէ Բեդրոբաւլովսքի եւ Պեզբռաճնի թորփիլահալածին կորուստը արդիւնք է ճարոնի թորփիլանաւերուն կողմէ անցեալ չորեքչաբթի կատարուած յարձակումին։ Կը կարծուի թէ Բորթ-Արթուրի անցքին մուտքը փակուած է։

Թիէն-Ցին.— (Տէյլի Մէյլի թղթակցէն) — Այսօր, ռուսական իշխանութեանց արտօնութեամբ, այցելեցի Նիու-Չուանկի բանակատեղը։ Քաղաքը հարաւային ու արեւմտեան կողմերէն պաշտպանուած է յարձակումներու դէմ։ Երկու ամրոցներ շինուած են եւ պատնէշներու կրկին գիծ մը հաստատուած է գետաբերանէն սկսելով մինչեւ արեւելքի ուղղութեամբ։ Կայարանին մօտերը գտնուած թնդանօթաձիգներու կիսաբաժինէն զատ, քաղաքին բնիկներու թաղերը թնդանօթի քանի մը մարտկոցներ շինուած են։ Հետեւակներու զօրագունդ մը կայ տեղւոյն պաշտպանութեան։ Թնդանօթաձիգներուն հրամանատարն է Մազարովսքի զօրավարը։ Քոչինսքի զօրավարը հոս կը գտնուի. կը հսկէ Սիվուչ թնդանօթակիրին ծովը իջեցուելուն, որ այս իրիկուն կամ վաղը ճամբայ պիտի ելլէ։ Գետաբերանը եւ ծովեզերքին մէկ մասը պաշտպանուած են, ծովը խարսխուած ելեկտրական թորփիլներով։ Ռուսական իշխանութիւնները իմացան թէ ճարոնները առաջարկած են մօտերս զինուոր ցամաք հանել Նիու-Չուանկի մօտերը։ Ռուսական վարչութիւնը այսօր ստացաւ պատերազմական թղթակիցներու ընդունելութեան վերաբերեալ կանոնները որոնք ճարոնի ընդունածին պէս են, կարելի է քիչ մը աւելի խիստ։ Այդ կանոններուն համակերպող թղթակիցները միայն պիտի կրնան Մուգտէն երթալ։ Չի կարծուիր որ առաջարկուած պայմաններով թղթակիցները կրնան օգտակար կերպով ծառայել իրենց պատկանած լրագիրներուն։ Բորթ-Արթուրի վերջին աղէտին լուրերը մեծ վհատութիւն պատճառեցին ամբողջ Մանջուրիոյ մէջ։ Հարաւային կողմէն եկողները կը յայտարարեն թէ Բորթ-Արթուրի մէջ մեծ տխրութիւն կը տիրէ. Նոր աղէտներու կը սպասուի, վասն զի հոսանքները Տալնիէն ուրիշ չորս նոր թորփիլ ալ տարած են Բորթ-Արթուրի մօտերը։ Չինաստան գտնուող օտարականները տրամադրական կերպով խիստ չեն դատեր զինուորական օրէնքը։ Իսպանիոյ զինուորական կցորդը հոս ժամանեց եւ յետոյ դէպ ի Մուգտէն ճամբայ ելաւ։

Բեդերսպուրկ.— (Մաթէնի թղթակցէն).— Ծովային սպայակոյտին հրամանատարութիւններու կը սպասուի, բայց տակաւին հասած չեն։ Նաւային դեր-ընդհանուր պետ Ռէժէսթվէնսքի կանչը որ վերջին պահուն Բեդրոբաւլովսքէն Պաեան մարտանաւը անցած եւ այդ կերպով աղէտէն ազատած էր, հիմա գրաւիչ է Բորթ-Արթուրի մէջ։ Այսօր ղրկած հեռագրով ծանօթ իրողութիւններ միայն կը հաղորդէ։ Հոս չի հաւատացուիր Ուխթոմսքի ծովակալին լուր մնալու պարագան։ Սպայակոյտը տեղեկութիւն առաւ թէ ընկղմած թորփիլանաւը Պեզբռաճնի չէ, այլ Սթրաշնի, որ առաջինէն նուազ տարիք ունէր, վասն զի բաւական հին էր եւ 30-40 նաւաստի միայն ունէր. անոր հրամանատար սպային անունն ալ յայտնի չէ։ Նաւային սպայակոյտին հրամանատարը սա պէս կը բացատրէ Բեդրոբաւլովսքի աղէտը.— Զրահաւորին զարնուած է ճարոնական թորփիլ մը որ մեքենաներու սրահին միջնորմը խորտակեր է, հասնելով վառօդներու մթերանոցին, ուր 250 բութ վառօդ կար՝ ասկէ առաջ եկեր են պայթումը եւ նաւուն անմիջական ընկղմիլը, մինչդեռ գիտական կերպով հաստատուած է թէ ական մը տասը վայրկեանի պէտք ունի առանձին իր ազդեցութիւնը ի գործ դնելու համար։

— Ռուսիոյ զինուորական ամենէն մեծ նկարիչը՝ Վէրէշչակին ալ մեռեր է Բեդրոբաւլովսքի մէջ, ուր Մաքարով ծովակալին խցիկը կը գտնուէր աղէտին ատեն։ Արուեստագէտներու աշխարհին համար մեծ կորուստ մըն է անոր մահը։ Զանազան պատերազմներու ներկայ գտնուած ըլլալով, պատերազմի դաշտին վրայ Ս. Գէորգի պատուանշանը ստացած էր։ Վէրէշչակին Պատուոյ Լէգէոնի երրորդ կարգը ունէր եւ թղթակից էր ֆրանսական Կաճառին։

— Մաքարով ծովակալին յաջորդելու համար Ռուսիոյ մէջ ամենէն աւելի աչքի զարնող մարդն էր Սքրիտլով ծովակալը՝ որ նշանաւոր է նաւային ռազմագիտին մէջ։ Առջի գիշեր Սեվաստոբոլէն ճամբայ ելաւ դէպ ի Բեդերպուրկ, ուրկէ քիչ օրէն Բորթ-Արթուր պիտի ուղեւորի։ Սքրիտլով ծովակալին անուանումը կը նշանակէ թէ պատերազմը մինչեւ վերջին ծայրը առաջ պիտի տարուի։ Երկու ամիս առաջ երբ խնդիր եղաւ Բորթ-Արթուրի նաւատորմին համար նոր հրամանատար մը անուանելու, վարանում մը տիրեց թէ Մաքարով ու Սքրիտլով ծովակալներէն ո՛րը պէտք է ընտրել. Սքրիտլով չընդունուեցաւ, ինչ որ մեծ տհաճութիւն պատճառեց անոր։ Սքրիտլով ծովակալը յայտարարեց Նիւ-Եորք-Հէրըլտի թղթակցին թէ կը ցանկայ Մաքարով ծովակալին պէս պատերազմի դաշտին վրայ մեռնիլ։ Սքրիտլով ծովակալը բնաւ չի վախնար վտանգէ։ Թէեւ խստաբարոյ, սակայն այն տեսակ մարդ մըն է, որուն հրամանին տակ նաւաստիները կ'ուզեն կռուիլ։ Պիտի կրնայ յարձակողական դիմելով, պատերազմի գրգռել թշնամին։ Երէկուան ցաւագին ընդարմացումին յաջորդեց ուրախ հետաքրքրութիւն մը պատերազմին իրողութեանց մասին։ Ասիկա կ'երեւայ լրագիրներու վաճառումէն։ Ժողովուրդը գրեթէ թերթերը կը յափշտակէ լրագրավաճառներուն ձեռքէն։ Այդ թերթերը խոշոր գիրերով կը հրատարակեն Պորիս մեծ դուքսին հեռագիրը՝ որ կը ծանուցանէ թէ ինչպէս Կիրիլ մեծ դուքսը ազատած է աղէտէն։ Ֆրանսական Բրէզոյի զինագործարանին թեթեւ թնդանօթներ յանձնարարուեցան երկու միլիոն ռուպլիի։

— Բեդերսպուրկի մէջ առաջին դառնակսկիծ տպաւորութիւնը հետզհետէ կ'անհետանայ, թէեւ ռուսական բոլոր սիրտերը տակաւին համակուած են տխրութեամբ։ Երէկուընէ ի վեր Բեդերսպուրկի գեղեցիկ սեռը, իբրեւ յարգանք մը աղէտին զոհերուն յիշատակին, մուշտակի եւ մանթոյի տեղ, կը կրէ խոշոր սեւ վերարկու մը գլխանոցով եւ ոսկի կոճակներով ու չղթաներով։ Այդ երեւոյթը գեղատեսիլ է։ Կնոջական հանդերձի վաճառատուները այդ վերարկուն դրած են իրենց ապակեփեղկերուն մէջ։

Նիպուրկ (Տանիմարքա).— Վիրէնիուս ծովակալին հրամանատարութեանը տակ գտնուած թորփիլանաւերու ռուսական նաւատորմը Նիպուրկ հասաւ։ Կէսօրէն ետքը ժամանեցին նաեւ Օսլիապա ու Օրօրա զրահաւորները։ Նաւատորմը կ'ենթադրուի թէ վաղը հոս պիտի մնայ։

Ուաշինկթըն.— Ռուս կառավարու[illegible] ութեան թէ ոչ միայն թշնամութեանց վայրերը անթել հեռագիր գործածող լրագրական թղթակիցները լրտես նկատուելով հրացանի պիտի բռնուին, այլ այդ տեսակ գործիք ունեցող նաւերն ալ պիտի գրաւուին։

Նիւ-Եորք.— Մ. Նահանգաց նախարարները գումարուելով նկատողութեան առին ռուս դեսպանին այն յայտարարութիւնը թէ անթել հեռագիր գործածող թղթակից երբ լրտես պիտի նկատուին, ինչպէս նաեւ այդ կարգի գործիքներ ունեցող նաւերն ալ պիտի գրաւուին։ Միայն Թայմզի չոգենաւն է որ անթել հեռագիր ունի։ Այդ թերթերուն ընկերութիւնը ամերիկեան է, որով Մ. Նահանգաց կառավարութիւնը խիստ միջոցներ ձեռք պիտի առնէ, ուրիշ բան է եթէ Ռուսիա ետ առնէ այդ յայտարարութիւնը։ Նոյն ընկերութիւնը պիտի խնդրէ Մ. Նահանգաց արտաքին գործոց պաշտօնարանէն որ իսկոյն միջամտէ։

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Թոքիօ, 16 ապրիլ.— Ռուսական հինգ հազար զինուորներ համախմբուած են Եալուի ալ եզերքին վրայ, թող չտալու համար որ ճարոնական բանակը Մանջուրիա արշաւէ։ Սխալմամբ ծանուցուեցաւ թէ քանի երկու Ռուսեր խեղդուած են Վի-Ճուի մէջ։ Այդ պահուն միայն երեք Ռուսեր մեռած են։

— Անհամբերութեամբ կը սպասուի Թոկօ ծովակալին տեղեկագիրին՝ Բորթ-Արթուրի վրայ կատարուած եօթերորդ յարձակումին վրայ, բայց այդ յապաղումը մտահոգութիւն չի պատճառեր։ Կը կարծուի թէ չորեքշաբթի օրը Ռուսերուն կրած ծանր կորուստներուն հետեւանքով, Թոկօ ծովակալը որոշած է Բորթ-Արթուրի մօտերը կենալ, եւ այդ կերպով վերջնական հարուած մը տալ ռուսական նաւատորմին։ Չի հասկցուիր թէ ինչո՞ւ համար Թոկօ ծովակալը հինգշաբթի օր իր թորփիլանաւերէն մէկը անջատած է։ Կ'երեւայ թէ Ուրիու ծովակալին հրաման ղրկած է՝ գալու իր նաւատորմովը եւ կամ ածուխ եւ ռազմամթերք ուղած է։

Չէմուլբօ.— Լրագրական թղթակիցներու առաջին խումբը հոս չոգենաւի կը սպասէ Բինկ-Եանկ երթալու համար։ Օդը տակաւին ցուրտ է եւ ճամբաներն ալ գէշ են։ Հիւսիսային կողմը չատ սառոյց կայ։ Կորէացիները իրենց սովորական գործերուն կը զբաղին։

Նիու-Չուանկ.— Հոս քանի չափ թղթակիցներ կան։ Փոխարքան ծանոյց անոնց թէ ռուսական զինուորական գիծերուն մէջ պիտի ընդունուին, եթէ ոչ բռնուած կանոններուն համակերպին։

Լոնտոն.— Տէյլի Թէլէկրաֆ կ'ըսէ թէ Ռուսերը նորէն Եալու գետին միւս կողմը անցնելէն ետքը, երեք կամուրջներ քանդեր են։ Եալու գետին սառոյցները հալած են։

Բերլին.— Ռուսերը զինուորական հեռաձայնի թել մը պիտի հաստատեն Բորթ-Արթուրի եւ Բեդերսպուրկի միջեւ։ Այդ գիծը վեց կոյտն պիտի ունենայ։

Բեդերսպուրկ.— Զրոյց կայ թէ Ճարոն չորս հատ ընդծովեայ չոգենաւ գներ է Ամերիկայէն եւ թէ ատոնց յանձնումի գործողութիւնը կատարուեր է ապրիլ 11ին։ Ամերիկեան բարձրաստիճան զինուորական մը յայտարարեր է Մորնինկ-Բոսթի թղթակցին թէ վերջին ճակատամարտներուն մէջ Ճարոնները ընդծովեայ չոգենաւ գործածած են։ Ամէն պարագային մէջ այդ կարծիքը հաւանական չի նկատուիր, վասն զի զինուորական վերջին վիճակագրութեանց մէջ բնաւ բան մը ըսուած չէ թէ Ճարոն ընդծովեայ չոգենաւեր ունի։

Բարիզ.— Բարիզի քաղաքապետութեան Խորհուրդին նախագահն ալ, Մաքարով ծովակալին մահուանը առթիւ, ցաւակցական հեռագիր մը ուղղեց Բեդերսպուրկի քաղաքապետութեան Խորհուրդին նախագահին։

Բեդերսպուրկ.— Զմեռնային Պալատան մէջ Նիքոլա կայսեր նախագահութեամբ արտասովոր Խորհուրդ մը գումարուեցաւ։ Ներկայ էին ծովային ընդհանուր հրամանատար Ալեքսի մեծ դուքսը, Միխայիլ Ալեքսանտրովիչ եւ Ալեքսի Միխայիլովիչ մեծ դուքսերը, ծովային նախարար Աւէլան ծովակալը, նոյն պաշտօնարանին մասնագիտական յանձնաժողովին նախագահ Տուպասով ծովակալը, պատերազմական նախարարը, ընդհանուր սպայակոյտին պետը եւայլն։

[illegible] բաւլովսքի աղէտին առթիւ, ցաւակցական հեռագիր մը ուղղեց Ռուսիոյ կայսեր։

Բեդերսպուրկ.— Նովոյէ Վրէմիա կը գնահատէ անգլիական լրագիրներուն յայտնած համակրութիւնը՝ Մաքարով ծովակալին մահուանը առթիւ։

Չեթինեէ.— Տանիլօ իշխանը եւ արտաքին գործոց նախարար Պ. Վուքովիչ ռուսական դեսպանատունը երթալով, ցաւակցութիւն յայտնեցին Բեդրոբաւլովսքի աղէտին համար։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԲԱՐԻԶ 19 ապրիլ.— Բեդերսպուրկէն կը հեռագրեն թէ ծովակալ Տուպասով մերժեր է Սեւ Ծովու ռուսական նաւատորմին հրամանատարութիւնը, որ իրեն առաջարկուած էր ծովակալ Սքրիտլովի յաջորդելու համար։

— Ռուսական կեդրոնական բանակէն կը հեռագրեն թէ Եալուի մօտ կարճ ընդհարում մը տեղի ունեցեր է յառաջապահներու միջեւ։ Վեց Ճարոնցիներ սպաննուեր եւ երկու Ռուսեր վիրաւորուեր են։

ԲԱՐԻԶ.— Ճարոնական ութ մարտանաւեր երեւցեր են Վլատիվոսթոքի առջեւ։

— Սէուլէն կը հեռագրեն թէ Ճարոնցիները կը պատրաստուին զօրք հանել Քորէայի ծոցը։

— Թիէնթզինէն լուր կ'ուտան թէ Ճարոն կը բանակցի, Բողոլէն Փուեա Տան պատկանող նաւերը գնելու համար։

— Ռուսական առաջին ընդծովեայ նաւը կտորներու բաժնուելով Բորթ-Արթուր ղրկուեցաւ սիպերիական երկաթուղիով։

— Ծովակալ Ռոժէսթվէնսքի, ծովային սպայակոյտին պետը, Ծայրագոյն Արեւելք պիտի առաջնորդէ Պալթիկի նաւատորմը։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.— Սանիէի տարեճան տրուեցաւ քաղաքային պաշտօնեաներու յանձնաժողովին դիւանին քարտուղարներէն Արիֆ պէյի եւ ներքին գործոց նախարարութեան թղթակցութեանց դիւանին քարտուղարներէն Օսման Նուրի պէյի։

— Չորրորդ կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Կիւմիւշ Սույի հիւանդանոցին բժիշկներէն հօգարապետ Ահմէտ Մուամմէր էֆ.ի։

ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ.— Մեճիտիէ յածանաւը որ Ֆիլատելֆիայէն կու գայ, առջի գիշերը Միթիլլի ժամաներ է։ Մեսուտիէ զրահաւորը, Իզմիր չոգենաւը եւ բերդերէն թնդանօթ արձակուեր է։ Նաւային զինուորները կայմերուն վրայ ելլելով «Բատիշահըմ չոք եաշա» գոչեր են։ Մեսուտիէի ու Մեճիտիէի ելեկտրական լոյսերը ցերեկուան պէս լուսաւորեր են նաւահանգիստը։ Մեսուտիէ զրահաւորը գտնուող Էշրէֆ փաշա, ինչպէս նաեւ Միթիլլիի կառավարիչ Ղալիպ փաշա, Մեճիտիէի հրամանատար Րիզա պէյ եւ Բրամբ նաւագործարանին ներկայացուցիչ Ուիլեէմս զօրավարը այցելեր են Մեճիտիէ յածանաւը։

ՌՈՒՄԷԼԻԻ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ.— Թիմուր Հիսարի Գուրչովա գիւղին պուլկար փախստականներէն Տիմիթրի Բիրաքօ իր գիւղը վերադառնալով, անձնատուր եղեր է։

— Դըրդքիլիսէի ու Պազաճըքի գիւղերէն չորս Պուլկարներ որոնք ասկէ առաջ Արեւելեան Րումէլի փախած էին, զղջալով վերադարձեր ու ներում խնդրեր են։ Ատոնք, հարկ եղած գործողութիւնը կատարուելէ ետքը, իրենց գիւղերը վերադարձեր են։

— Րազլըքի գաւառակին պուլկար փախստականներէն չատերն ալ վերադարձած ու ներում խնդրած ըլլալով, հարկ եղած գործողութիւնները կատարուած են։

— Մեծ-Եպարքոսը ծանոյց ելմտական նախարարութեան՝ ամսաթոշակ յատկացընել Թըրնովացի Սարկի անուն անձին ընտանիքին։ Այդ անձը պուլկար աւազակներուն կողմէ սպաննուած է։

— Րումէլիի նահանգաց յարմար տեղերը առեւտրական ու երկրագործական անկեաններու հաստատուելը փութացնելու համար հրահանգ տրուեցաւ պէտք եղած [illegible]

— Րումէլիի նահանգաց մէջ քաղաքներէ եւ կեդրոններէ հեռու տեղերը հաստատուելիք հեռագրական կայաններու պաշտօնեաներուն մեծ մասը ընտրուած ու նոյն տեղերը ղրկուած են. Մնացածին ալ ընտրութիւնը կը կատարուի։

— Մանասթըրէն կը գրեն թէ, կ'ըսէ Սապահ, Նահանգին զանազան տեղերը երեւան ելած աւազակները նուաճուած ըլլալով, հիմա ամէն կողմ կատարեալ անդորրութիւն կը տիրէ եւ ժողովուրդը իր անձնական գործերովը կը զբաղի ու կ'աղօթէ Վ.Կ.Հ. Սուլթանին համար։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ դեսպանատան գործակատար Պ. Պարսթ, երէկ, Բ. Դուռը գնաց եւ տեսակցեցաւ արտաքին գործոց նախարարին հետ։

— Ֆրանսայի դեսպան Պ. Քոնսթան որ արձակուրդով Ֆրանսա կը գտնուէր, վաղը Կ. Պոլիս կը վերադառնայ Արեւելեան Ճեպընթացով։

ԻՏԱԼԻՈՅ դեսպան տի Մալասբինա մարքիզին առողջապահական վիճակը բարւոքած է եւ քիչ ատենէն կատարելապէս պիտի ապաքինի։

ՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻՆ որոշմամբ ծանուցուեցաւ ամէն կողմ որ կառավարական պաշտօններու համար այն անձերը նախամեծար համարուին որոնք անպաշտօն վիճակի թոշակ կը ստանան, վասն զի ատոնց այդ վիճակը երկար ատեն չարունակելովը, ուրիշներու կարելի չըլլար անպաշտօն վիճակի թոշակ յատկացնել։

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (56)

ԲԻԷՐ ՄԱԷԼ

ՍԻՐՈՅ ԱՆՏԱՌԸ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԳԻՇԱԿԵՐ ՄԱՐԴԸ

Ա.

Նոտարէն դրամ մը կը ստանայր. տեղեկութիւն ունէր այդ մասին, բայց չէր գիտեր թէ ուրկէ՛ կու գայ այդ դրամը։

Նոյն իսկ, ամուսնին մահուընէն վերջ, տակաւին եռամսեայ պայմանաժամը չեկած, առաջուց ստացած էր այդ գումարը։ Եւ արդէն, Պոլիւլէ միշտ կը քաջալերէր զինքը որ այդպէս ամէն գումար ժամանակը հասնելէն առաջ ստանայ, ինչ որ չատ կը նպաստէր իր գործառնութեանց ու չահերուն։

Երբ այդ երեք ամիսները լրացան, Պոլիւլէ յայտարարեց տիկին տը Բէռուարնի թէ անկէ ետքը ալ պէտք չէ որ յոյս դնէ այդ գումարներուն վրայ։

— Եւ սակայն, աւելցուց, կրնամ ձեր ուզած դրամը տալ կրկին, բայց իբր փոխ, փոխատուութեան ձեւին տակ։

Այրին որ դրամապէս չատ նեղ կացութեան մը մէջ կը գտնուէր, առաջարկը ընդունեց, առանց բառակը նայելու։

Բայց երբ տուն վերադարձաւ, մտածեց թէ այն դիրքը որուն մէջ կը գտնուէր, չատ փչալից կը դառնար, ու որոշեց երթալ ամէն բան հասկնալ նոտարէն։

Այս պատճառաւ, կրկին Պ. Պոլիւլէի գրասենեակը վերադարձաւ։

Պոլիւլէ առաջուց գուշակած էր թէ այդ վերադարձը անխուսափելիօրէն տեղի պիտի ունենայ։

Տակաւին տիկին տը Բէռուարն իրեն չեկած, իր կողմէ բոլոր թուղթերը պատրաստած էր, ու լաւ մը խորհած՝ իր բռնելիքին վրայ։

Կարճ խօսքով, այս անգամ որոշած էր ճակատամարտը սկսիլ։

Բայց պարագաները չնպաստեցին իրեն։

Տիկին տը Բէռուարնի մտահոգութիւնները, ապագային չէին վերաբերեր բնաւ։

Բնաւ չէր մտածեր այն կացութեան վրայ որ ընտանիքին համար պիտի ստեղծուէր, երեք ամիսը անգամ մը վճարուող խնդրոյ առարկայ գումարներուն դադրելէն։

Ինք ներկան միայն նկատողութեան կ'առնէր։

Բոլոր չատ մարդիկ այսպէս են արդէն։

Չեն խորհիր բնաւ թէ իրենց անզգուշութեան եւ անհեռատեսութեան պատճառաւ բացուած խրամատները ի՛նչ կերպով պիտի գոցուին ապագային։

Այսպէս, Տիկին տը Բէռուարն Պ. Պոլիւլէի բացատրեց այն նեղ կացութիւնը որուն մէջ կը գտնուէր այդ միջոցին։ Ըսաւ թէ չպիտի կրնայ դրամ ճարել կարգ մը պէտքերու գոհացման համար, եւ առաջարկեց քանի մը կտոր հող ծախել, ինչ որ պէտք եղած գումարը ի ձեռին ունենալու լաւագոյն միջոցը կը նկատէր։

Նոտարը չհակառակեցաւ այս ծրագրին։

Բայց նոյն ատեն դիտել տուաւ թէ խելացի գործ մը չպիտի ըլլար ատիկա։

— Եթէ երբեք այդ հողերը ծախուին, ըսաւ, ընտանիքին ստացուածքը պիտի նուազի... ասոր ալ հետեւանքը սա պիտի ըլլայ որ ձեր վարկը պիտի նուազի, եւ բնականաբար անկէ ետքը ալ առջի պէս դիւրութեամբ դրամ չպիտի կրնաք փոխ առնել... եթէ ձեր ստացուածքները նուազին այդպէս, ոչ մէկ փոխատու պիտի ուզէ իր դրամը վտանգել։

Եւ առիթը լաւ համարելով, անմիջապէս Տիկին տը Բէռուարնի ներկայացուց այն իրական վիճակը՝ որուն մէջ կը գտնուէր ընտանիքին հարստութիւնը։

Այսինքն, երկու հարիւր յիսուն հազար ֆրանքի գոյք, եւ երկու հարիւր հազար ֆրանքի պարտք։

Խեղճ կինը յանկարծակիի եկաւ։

Իր կացութեան վրայ որչափ ալ լաւ գաղափար մը չունէր, կրկին չէր կարծեր թէ այդ աստիճան գէշ պայմաններու մէջ կը գտնուի։

Այդ յայտնութիւնը խելայեղ դարձուց զինքը, եւ ա՛լ սկսաւ մտածել թէ ինչ միջոցաւ պիտի կրնայ վերջնական աղէտին առաջքը առնել։

Պոլիւլէ ալ իր կողմէ արթուն կը մնար։

Զգացած էր արդէն թէ իր ըրած յանկարծական յայտնութիւնը ի՛նչ տպաւորութիւն մը ըրած է այրիին վրայ։

Անոր հոգեկան ու բարոյական կացութիւնը երկար ատենէ ի վեր ուշադրութեամբ քննած ըլլալով, գիտէր թէ չպիտի կրնայ երբեք պէտք եղած կորովը ունենալ, իր նեղ կացութենէն ինքզինքը պէտք եղած կերպով փրկելու համար։

Տիկին տը Բէռուարն պատուական որս մըն էր իր ձեռքը, որս մը՝ որ ոչ մէկ պաշտպանութեան միջոց ունէր իրմէ խուսափելու համար։

Այս պատճառաւ, ճապարեց անոր վրայ խոյանալու, վախնալով որ այնքան յարմար կերպով մը ներկայացած առիթը կը փախչի ձեռքէն։

Իր յարձակման առաջին միջոցը գործադրած էր արդէն։

Կը մնար երկրորդը։ Եւ այդ նոր միջոցը ուրիշ բան չէր՝ եթէ ոչ Իվոնի հետ ամուսնութեան մը անհրաժեշտութիւնը զոր իբր փրկութեան միակ ճամբան ցոյց պիտի տար այրիին։

Անուշ լեզուով մը խօսեցաւ անոր, երեւակայելի ամենէն վարպետ կեղծաւորութեամբ.

— Տիկին, ըսաւ անոր, եթէ երբեք կը համարձակիմ ձեռքը խնդրելու օրիորդ տը Բէռուարնի նման կատարեալ աղջկան մը, որ իմինէս այնքան տարբեր ընկերային դիրքի մը վրայ կը գտնուի,— դիրք մը սակայն որ այսօրուան տիրող ըմբռնումներուն պատճառաւ այնքան ալ անմերձենալի չէ նորէն,— պատճառը սա է որ, համոզուած եմ թէ պիտի կրնամ զինքը երջանիկ ընել, եւ անոր տալ այն տեսակ կացութիւն մը՝ որ կատարելապէս պատշաճի իր դիրքին, իր ունակութիւններուն ու գեղեցկութեան։

Յետոյ աւելցուց, միեւնոյն քաղաքավարական շեշտով.

(Շարունակելի)

[illegible]

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Պատր. Փոխանորդ Տ. Գաբրիէլ եպս. այսօր ի դիմաց Ս. Պատրիարք Հօր Հայ-Հռոմէականաց Պատրիարքարանը կ'երթայ ցաւակցութիւն յայտնելու Տ. Պօղոս Ս. Պատրիարքի մահուան առթիւ։

— Ս. Պատրիարք Հայրը հեռագրաւ յանձնարարեց Բաղէշի Առաջնորդ Տ. Եղնիկ Ծ. Վրդ. Գալփագճեանի առժամապէս Մուշ երթալ, Առաջն. Տեղապահ Տ. Գնել Վրդ. Գալէմքեարեանին գործակցելու, ի մասին տեղւոյն թեմական եւ եկեղեցական գործերու անօրինութեանց։

— Դատական Նախարարութենէն Պատրիարքարանի յանձնուած են Մալաթիոյ առաջնորդ Տ. Գէորգ Արսլանեան Վ.ի, Եօզղատի տեղապահ Տ. Խորէն Դիմաքսեան Վ.ի եւ Բալուի փոխ-առաջնորդ Տ. Կորիւն Վրդ.ի պաշտօնները վաւերացնող Պէրաթները։

— Կիլիկիոյ Աթոռին վաղեմի միաբաններէն Տ. Կարապետ եպիսկ. Բէշէճեան, որ մէկն էր վերջին անգամ կատարուած կաթողիկոսական օծման մասնակցող եպիսկոպոսներէ, ի Տէր հանգեր է։ 1836ին ծնած է Զէյթուն, ուր կ'ապրէր իր կեանքին վերջին օրերն ալ։ Վարդապետ ձեռնադրուած էր Նիկողոս Աջապահեան եպիսկոպոսէ։ Հանգուցեալ Մկրտիչ Կաթողիկոսին հետ 23-25 տարի առաջ Պոլիս եկաւ, եւ ապա վանք վերադառնալով 1883ին եպիսկոպոս ձեռնադրուեցաւ երբ Առաջնորդ Զէյթունի։ 1894ին Պոլիս գալով, Գասըմփաշայի եկեղեցին մնաց եւ երբ իրեն հետ Պոլիս գտնուող Սասկան եպիսկոպոսներ իրենց Աթոռը դարձան, ինք հարկ գտաւ ուխտի համար երթալ Երուսաղէմ, ուր մեծապէս յարգուեցաւ։ Քանի մը տարի առաջ վերադարձաւ Սիս եւ անկէ Զէյթուն իր վանքը։ Ս. Պատրիարքը երէկ ցաւակցական հեռագիր մը ուղղեց Սիս, Տ. Սահակ Ս. Կաթողիկոսին։

— Մշոյ վանքերէն մէկուն մէջ ընծայարան մը հաստատուելու պէտքը տեսնուած ըլլալով, տեղւոյն Կրօն. Ժողովը որոշած է այդ հաստատութեան տեսուչ կարգել կարող եւ ուսումնասէր եկեղեցական մը, եւ առաջնորդ Արմաշի միաբաններէն Տ. Մեսրոպ վրդ. Նարոյեան Մշեցի է, առաջարկած է ընդունիլ այս պաշտօնը։

— Պայազիտ գաւառին մէջ բանտարկուած մէկ քանի ազգայինները ազատ արձակուելով, ջերմագին շնորհակալութիւններ ըրեր են Վեհ. Կայսեր արեւշատութեանը համար։

— Սամսոնի եկեղեցւոյն եւ երկսեռ վարժարանին շինութիւններն արտօնող հրովարտակը Պատրիարքարանի միջոցաւ ղրկուած ըլլալով, Առաջնորդ Տ. Յակոբ եպիսկ. անցեալ երեքշաբթի օրը՝ տեղւոյն կառավարական պաշտօնատունը գացեր է ժողովականներու ընկերակցութեամբ եւ Կառավարիչ պէյին ներկայացուցեր է զայն։ Հրովարտակը Առաջնորդարանի քարտուղարը երախտագիտական ուղերձ մը կարդացեր է եւ բոլոր ներկաները շնորհակալութիւններ ըրեր են Վեհ. Կայսեր արեւշատութեանը համար։ Կառավարիչ պէյը գոհունակութիւն յայտնելով, յորդորական մը խօսեր է։ Ի դարձին, Առաջնորդ Սրբազանը նիստ մը հրաւիրեր է Քաղ. Ժողովը եւ շինութեան յանձնաժողովը, եւ հարկ եղած նախապատրաստութիւնները որոշուեր են շինութեան ձեռնարկելու համար։

ԱԶԴ.— Ղալաթիոյ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ Խնամակալութիւնը կը ծանուցանէ թէ՝ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը հանդերձեալ է Ս. Պատարագ մատուցանել վաղը, հինգշաբթի (8 ապրիլ 1904) եւ Բանին Կենաց քարոզութեամբ հոգեւորապէս մխիթարել բարեպաշտ ուխտաւորները։

ԾԱՆՕԹ.—Սկզբնաւորութիւն ժամերգութեանց ի ժամ 12, Ս. Պատարագի՝ 2½։

(Կնիք խնամակալութեան)

5 ապրիլ 1904

ԲԵՐԱՅԻ ԱՂՔԱՏԱԽՆԱՄԸ

Աղքատախնամս կը փութայ ծանուցանել թէ՝ տարեկան հանգանակութեան մասնակցած են նաեւ Օննիկ էֆ. Գարակէօզեան 216 ղ.չ., Տիկ. Սամաթիալեան 108 ղրշ.։

Դեկտեմբեր 24էն մինչեւ այսօր հետեւեալ նուիրատուութիւնները եղած են. Վսեմ. Տիկ. Մինիր փաշա, Օր. Ն. Ասլանեանի հարսանեաց առթիւ 108 ղրշ., Գրիգոր էֆ. Գարակէօզեան Ս. Զատկի Տօնի առթիւ 108 ղրշ., Տիկ. Վերօնիկ Գալչըճեանի մահուան առթիւ 100 ղրշ., Տիկին Երմանէ Եղիազարեանի մահուան առթիւ 30 ղրշ., Աւետիս էֆ. Գալօլեանի մահուան առթիւ 30 ղրշ., բարեսէր ՌՄ, Ս. Զատկի Տօնի առթիւ 27 ղրշ., Մարտիկ էֆ. Եզաէրճեան, Ս. Զատկի Տօնի առթիւ 20 ղրշ., Տիկ. Ռեբեկա Բիւսկիւլեանի մահուան առթիւ 20 ղրշ., Տիկ. Նաւնիկ Թօփհանէլեանի մահուան առթիւ 20 ղրշ., Սարգիս էֆ. Փէթուեան իր ծնողաց հոգւոյն առթիւ 20 ղրշ., Օհան էֆ. Աչճեան իր գործին յաջողութեան առթիւ 20 ղրշ., Ս. Յարութիւն եկեղեցւոյն Մկրտութեանց առթիւ 15 ղրշ., Օր. Սրբուհի Զարդհանէլեանի մահուան առթիւ 10 ղրշ., Տիկ. Օ. Յակոբեանէ 2 ոսկի, Վսեմ. Նշան էֆ. Գողոզեանէ 1 ոսկի, Տիկ. Գ. Նաղաշեան իր ամուսնոյն նոյն հոգւոյն առթիւ մատաղ հաց, հաց եւն., Տիկ. Վասիլիկ Զօֆաւրեան իր ծնողաց հոգւոյն առթիւ 10 քօլ բրինձ եւ մէկ ոսկի, դարձեալ Տիկ. Վասիլիկ Զօֆաւրեան, Ս. Զատկի Տօնի առթիւ 200 հաւկիթ աղքատաց բաշխուելու համար։

Ազնիւ նուիրատուաց մատուցանելով բազմաթիւ հիւանդաց եւ կարօտելոց շնորհակալութեան զգացմանց հաւաստիքը,

Մնամք Յորդանօք

Ի Դիմաց Աղքատախնամի

Ատենադպիր — Ատենապետ

Ռ. ՍԱՄԻԿԵԱՆ — ՏՔԴ. Թ. ԱՃԷՄԵԱՆ

ՀԱՅ-ՀՌՈՄԷԱԿԱՆԱՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԸ

Հայ-Հռոմէականաց Պատր. Փոխանորդ Տ. Աւետիս արքեպիսկ. Արփիարեան երէկ առաւօտ կայս. Պալատ գնաց եւ ընդունուելով Ա. քարտուղար Բարձ. Թահսին փաշայի կողմէ, ծանոյց Տ. Պօղոս Ս. Պատրիարքին մահը։ Արփիարեան արքեպիսկ. յետոյ յաջորդաբար այցելեց Մեծ-Եպարքոսին, Բարձ. Ապաւէնդրանման փաշայի եւ կրօնական գործոց Վսեմ. Տեսուչին, եւ ծանոյց Կ. Պատրիարքին մահը։

—Հայ-Հռոմէականաց Պատրիարքարանի Վարչական Ժողովը, Կրօն. Ժողովոյ հետ խառն նիստ ըրաւ երէկ առաւօտ եւ Պատրիարքարանի գործոց վարչութեան, ինչպէս նաեւ հանգուցեալ Պատրիարքին յուղարկաւորութեան վերաբերեալ կարգադրութիւններն ըրաւ։

Որոշուած է յառաջիկայ կիրակի օր կատարել յուղարկաւորութիւնը։ Սովորութիւն է որդէն հանգուցեալ Կ.-Պատրիարքներու մարմինը մէկ շաբաթի չափ օթոռնիստ եկեղեցւոյ մէջ դնել ի տես հասարակութեան եւ պատարագներ մատուցանել հանգուցելոյն հոգւոյն համար։

Կիրակի առաւօտ ժամը 1ու կէսին Տ. Ա. Աւետիս արքեպիսկ. Արփիարեան Պատարագ պիտի մատուցանէ Ս. Աստուածածնին եկեղեցւոյն մէջ։ Պատարագէն վերջ Թափօր կազմուելով պիտի ուղղուի Ս. Յ. Ոսկեբերան եկեղեցին ուր հանգըստեան կարգ կատարուելէ յետոյ, հանգուցելոյն մարմինը պիտի փոխադրուի Շիշլի, եկեղեցականաց յատուկ Թաղին մէջ ամփոփուելու համար։

Հաւանականաբար մինչեւ յուղարկաւորութեան օրը Պոլիս գտնուին Տ. Յարութիւն եպս. Ճամճեան եւ Գաղատիոյ առաջնորդ Տ. Կղեմէս եպս. Դաղարեան։

Պատրիարքական ընտրութիւնը կը կատարուի առ առաւելն երեք ամսուան միջոցին։ Ազարեան Պատրիարք այս ամսուան վերջերը կնքեց իր կեանքը եւ յուլիսի կէսին կատարուեցաւ ընտրութիւնը, մինչեւ որ թեմական առաջնորդները եկան Պոլիս եւ մասնակցեցան Սինօդին, որ սկզբնական մէկ քանի նիստեր ըրաւ եկեղեցական կարգ մը գործերու վրայ։ Կը կարծուի որ երբ առաջնորդ եպիսկոպոսները Պոլիս հասնին, դարձեալ խորհրդակցութեան պէտք պիտի ներկայանայ, Կաթողիկոսարանի ներքին գործերէն զատ վիճակային մատակարարութեան, և ուխտական կացութեան դարման մը գտնելու համար։

Ազարեան Պատրիարքի մահուան առեն 12 էին գաւառական առաջնորդները որոնցմէ 10ը անձամբ եւ Հալէպի ծերունի առաջնորդը քուէով մասնակցեցան ընտրութեան։ Այժմ գաւառական եպիսկոպոս առաջնորդներու թիւն է 15 որոնք Տ. Աւետիս արքեպիսկ.ի հետ կը կազմեն Սինոդը։

—Հանգուցեալ Կ.-Պատրիարքին մահուան առթիւ ցաւակցութիւն յայտնելու համար գացող այցելուներու յատուկ ներկայութեան տոմար մը հաստատուած է Պատրիարքարանի մէջ։

Պալատյ Պապական Նուիրակ Տ. Պոնէթթիի կողմէ փոխանորդը՝ Տ. Պօրկոմանէօ, երէկ առաւօտ ցաւակցութիւն յայտնելու գնաց Պատրիարքարան։

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՊԼ)

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՃԱՊՈՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԹՈՔԻՕ, 19 ապրիլ. — Ճափոնի գլխաւոր քաղաքներուն քաղաքապետները յայտարարութիւն մը կը հրատարակեն՝ ապահովել թէ պատերազմին առեն Ճափոնի մէջ կատարեալ բարեկարգութիւն կը տիրէ։ Հան ժամանող վաճառականներ եւ ուրիշ օտարականներ բնաւ չեն խաչատնդուիր եւ որ եւ է վտանգի ենթակայ չեն։ Երթեւեկութեան բոլոր միջոցները գոհացուցիչ են։

ՇԱՆԿԱՅ. — Սէուլէն ապրիլ 12 թուականով առնուած լուրերու նայելով, ճափոնական առաջին բանակը երկու մասի բաժնուեր է՝ մէկը արշաւանքի եւ միւսն ալ գրաւման համար։ Առաջինը, որ 45,000 հոգիէ կը բաղկանայ, դէպի Եալու կը յառաջանայ։ Երկրորդը, 15,000 պահեստներէ կազմուած, Քորէայի մէջ երթեւեկութեան միջոցներ հաստատելու կ'աշխատի, որքան ատեն որ յառաջանան Ճափոնները։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Սքրիտլով ծովակալը հոս ժամանեց եւ հանդիսաւոր կերպով ընդունուեցաւ։

ՕՏԵՍԱ.— Վարեակի եւ Քորէեեցի ողջ մնացած 440 սպաները ու նաւաստիները հոս ժամանեցին Քրիմէ շոգենաւով։ Ժողովուրդը խանդավառ ընդունելութիւն մը ըրաւ։ Նաւահանգիստին հրամանատարը անոնց յանձնեց Ս. Գէորգի խաչերը։

ՎԻԷՆՆԱ.— Երեսփ. Ժողովը այսօր, վերսկսաւ իր աշխատութիւններուն։ Նորէն այսօրուան ամբողջ նիստը գրաւեց հարցապնդումներու բնագիրներուն ընթերցումը։

—Կալլէսի իշխանը եւ իշխանուհին այսօր, կէս օրէն առաջ, Վիէննա ժամանեցին, երեք օր մնալու համար։ Կայարանին մէջ սիրալիր կերպով ընդունուեցան Ֆրանց Եօսէֆ կայսեր եւ արքունիքին կողմէ։

ԲԷՇԹԱ. — Ֆրանց Եօսէֆ կայսրը ինքնագիր նամակ մը ուղղելով նախարարապետ Թիցա կոմսին, հրաւիրեց առաջարկութիւններ ընել՝ Հունգարիոյ փոխադրելու աճիւնը Ֆրանց Ռաքոցցի Բ.ի որ Թուրքիոյ մէջ մեռած է։

ՊԷԼԿՐԱՏ. — Իննոսենս մետրապոլիտը ծանրապէս հիւանդ է։

— Պուլկար ուսանողներու պատուիրակութիւն մը Պէլկրատ ժամանեց, սահմանելու պուլկար ուսանողներու կողմէ Պէլկրատի արուեստից այցելութեան ծրագիրը։

ՊԱՐՍԷԼՈՆԱ. — Սպանիոյ թագաւորը, նախարարապետ Պ. Մաուրայի հետ, այցելեց քաթալան կաճառը։ Համբաւն երկու կողմերը հաւաքուած խուռն բազմութիւն մը խանդավառ ընդունելութիւն մը ըրաւ թագաւորին։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ, 19 ապրիլ.— Բորթ-Արթուրի նաւատորմին նոր հրամանատար Սքրիտլով ծովակալը Պետերսպուրկ ժամանեց եւ խանդավառութեամբ ընդունուեցաւ։

— Մուքտէնէն կը հեռագրեն թէ ռուսական բազմաթիւ զօրախումբ մը կը գրաւէ Բիօնկ-Եանկ քաղաքը՝ Եալուի ձախ եզերքը, Քորէայի հիւսիսային արեւելեան կողմը։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Ռուսիոյ հեռագրական գործակալութիւնը, ընդհանուր պաշտօնական յայտարարութեան համաձայն, կ'ըսէ թէ Բորթ-Արթուր անառիկ է։

— Ռուսական ընդհանուր բանակատեղէն կը հեռագրեն թէ յառաջապահներու քանի մը ընդհարումներ կատարուեր են։ Երկու կողմի կորուստներն ալ աննշան են։

ԲԱՐԻԶ.— Ֆրանսայի արտաքին գործոց պաշտօնարանին մէջ կը յայտարարուի թէ բոլորովին սխալ է այն լուրը որուն համաձայն Ֆրանսա, Սպանիա ու Գերմանիա 1902ին համաձայնութիւն մը կնքեր են՝ երբ հարկ ըլլայ չէզոքացնելու Թանճէրը ու Թէթուանը, նաեւ Գերմանիոյ վերապահելով Ռապաթը կամ Բաղապիանքան։

ԻՈՒՆԻՕՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԲԱՐԻԶ
1828-1929 ԻՆ

1828 L'UNION DE PARIS

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԲԱՐԻԶ
1828-1829

Ապահովագրական Ընկերութիւն

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Մինչեւ 1902ի վերջը հատուցեալ վնասներ	274	Միլիոն Ֆրանք
1902ին գանձուած ապահովագին	224	» »
Դրամագլուխ եւ պահեստ	119	» »
Ընթացիկ ապահովագրութիւններ 1900ին	21½	Միլիառ »

ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ

Մինչեւ 1902ի վերջը հատուցեալ վնասներ	129	Միլիոն Ֆրանք
Ընթացիկ ապահովագրութիւններ 1900ին	72	»
Դրամագլուխ եւ պահեստ	161	» »
1902ին գանձուած ապահովագին	12	» »

որ ընթացիկ ապահովագրութեանց գումարին հետ կը համեմատի 100ին 60 —ինչ որ «Իւնիօն»ի ապահովագրեալց կ'ընծայէ հսկայ երաշխաւորութիւն մը ՈՐՈՒՆ ՆՄԱՆԸ ԿԱՐԵԼԻ ՉԷ ԳՏՆԵԼ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ ԳՈՐԾՈՂ ՈՒՐԻՇ Ո ԵՒ Է ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՔՈՎ։

Արեւելքի համար մասնաւոր սակացոյց գեղչեալ գիներով։ Նպաստաւոր պայմաններ անհամեմատ կերպով աւելի գերազանց քան ուրիշ ո՛ եւ է ընկերութեան պայմանները։ Շահաբաժիններու տարուէ տարի անմիջական վճարում, որով «Իւնիօն»ի ապահովագրուողք ԶԵՐԾ են այն վտանգներէն և յուսախաբութիւններէն, որոնց կ'ենթարկուին միշտ այն անձինք, որ Շահաբաժիններու բարդման (accumulation des bénéfices) ՑՈՒՌԻ և ՎՆԱՍԱԿԱՐ դրութեամբ գործող ընկերութեանց կ'ապահովագրուին։

Ընկերութեան դրամատունն է ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՑՍԵՐԱՆ ՊԱՆՔԱՆ

Թուրքիոյ և Արեւելքի Տնօրէնութիւն
Ընդհ. Տնօրէն ՍԻՄՈՆ ՔԱՅՍԵՐԼԵԱՆ
Պետ կենաց ճիւղին ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ-ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ

Կ. Պոլիս, Սուլթան Համամ, Բասամ Քաթըրճը Օղլու։
Մասնաճիւղ՝ Ղալաթիա. Ինայէթ խան. Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 6 Ապրիլ			
Օսմ. Քոնսոլիտէ Միացեալ	Օ. Ո.	90	31
Ամենէն բարձր գին	»	90	32
Ամենէն վար գին	»	90	(2
Ռումէլիի Երկաթուղի գոց.	Ֆր.	121	50
Ամենէն բարձր գին	»	121	50
Ամենէն վար գին	»	120	25
ԲԱՑՈՒՄ 7 Ապրիլ			
Օսմ. Քոնսոլիտէ Միացեալ	Ք. Կ.	90	22
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	121	—
Շիրքէթի Խայրիէ		20	—
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Ցունական պանքա		431	—
Տէրքոզ		353	—
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	65
Թրամվէյ բաժնեթուղթ		6	—
» ժուիսանս		1	80
» պարտաթուղթ		438	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		512	—
Թրանսվալ		115	—
Քրէտի Ֆոնսիէ Եգիպտոսի Ա		267	½
» » » Բ		284	—
Լավրիօն		65	—
Անատոլի երկաթուղի բաժնեթուղթ		11	75
» պարտաթուղթ Ա		126	—
ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ			
Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	—	—
» » » չէք	»	110	05
Բարիզ » »	Ֆր.	22	82½
» » » չէք	»	—	—
Պէրլին անտեսոս չէք	մարք	18	59
Վիէննա չէք	ֆիոր.	21	78

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 19 Ապրիլ			
Անգլիական Քոնսոլիտէ		88	50
Միացեալ պարտք բաց.		82	25
Միացեալ պարտք գոց.		82	37
Օսմանեան Պանքա		13	12
Ռուսական 1890		—	—
Հելլենական 5 %		48	—
» Մոնօփոլ		44	50
Պուլկարական 1888		91	—
Եգիպտոսի Եւնիֆիէ		107	—
[illegible]		104	50
Թրանսվալ		4	51
Այտին Երկաթուղի		14	50
Փոխանակագիր		25	33¾
ԲԱՐԻԶ, 19 Ապրիլ			
Ֆրանս. Ռանթ 3 %		97	50
Միացեալ պարտաթուղթ բաց.	Ղրշ.	83	77
Միացեալ պարտաթուղթ գոց.	»	83	65
Օսմ. Կայս. Պանքա	Ֆր.	576	—
Օսմանիէ	»	—	—
Ռումէլի երկաթուղի	»	122	75
Օսմ. [illegible]	»	454	—
Օսմ. Ռէժի	»	371	—
Բրիօռիթէ Թիւրք 4 %	»	496	—
Քրէտի Լիոնէ գուբոնը կտրած	»	1100	—
Իտալական Ռանթ	»	102	95
Սպանիական արտաքին	»	83	40
Թրանսվալ	»	116	50
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	135
Դը Բիրս	»	—	—
ՎԻԷՆՆԱ, 19 Ապրիլ			
Փոխան. Լոնտոնի վրայ	Ֆր.	239	70
Ռումէլի երկաթուղի	»	122	—
Օսմ. Ռէժի	»	—	—
ՊԷՐԼԻՆ, 19 Ապրիլ			
Միացեալ պարտաթուղթ	Ֆր.	82	30
Ռումէլի երկաթուղի	»	130	—
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	102	—
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	300
ՊՐԻՒՍԷԼ, 19 Ապրիլ			
Միացեալ պարտք		82	97
Ռումէլի երկաթուղի		121	50

Գ. ԳԱՐԱԿԷՕԶՕՖ

Վաճառատուն լուսանկարչական պիտոյից
Կալաթա, Վօյվոտա խան, թիւ 65

Պատիւ ունիմ ծանուցանել յարգոյ յաճախորդացս թէ, այս անգամ յաճախորդներուս պահանջքին ու ճաշակին գոհացում տալու նպատակաւ, վերջին նորաձեւութեանց համեմատ, Վաճառատունս կը գտնուին Kodakներ, Trépied-ով ամէն մեծութեամբ լուսանկարչական գործիքներ։ Lumièreի, Joulagի եւ Grieshaperի լաւագոյն բլաքներէն զատ կը գտնուին նաեւ սոյն տուներուն սիթուաթի եւ պրոմիւռի զգայուն թուղթերը, ամերիկեան aluminiumէ Stéréoscopeներ պատկերներով, եւրոպական եւ տեղական ամէն քարթ-բոսթալներ եւայլն եւայլն։

Գիները խիստ դիւրամատչելի։

Գաւառներէ յանձնարարութիւնք կը կատարուին փութով եւ խնամքով։

ԻԼԱՆ

(Խազինէի Խասսաի Շահանէ)

Խազինէի Խասսաի Շահանէճէ միւլթեզիմ օլունմաճագ աղըճա գումը մահալ վէ քաղըրխանէ թաշը իլէ գըրմա չաքըլ թաշընըն վէ մոլոզ վէ թուղլա նագլիյէսինին միւնագասաըեա պաղլանըլաճաղընտան իթաէ թալիպ օլանլարըն թէքլիֆնամէ աչըքսինի վէ եա միւթէպէր քէֆալէթնամէլերի միւսթաահըպէն Խազինէի ճելիլէյի միւրաջաաթ էյլէմէլերի։

Ֆի 2 Նիսան սէնէ 322 — 3—3

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՕՐՔ

ԱՄԵՆԱՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԱԿԱՐԵՒՈՐ
ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԻ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ
Զուտ փոխադարձ հիմնեալ 1845ին

1902 Ցուցակը 1ին երաշխաւորեալ դրամը՝ Ֆր. 1,506,000,000.

1901ին ապահովագրեալներուն եղած փոխատուութիւնները՝ Ֆր. 84,000,000։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՕՐՔ 600,000էն աւելի ապահովագրեալ ունի, որոնք կը կազմեն Ընկերութիւնը, և որոնց կը պատկանի բոլոր շահերը։ 1901ին ապահովագրեալներուն վճարուած շահաբաժիններու գումարը Ֆր. 17,500,000։

ԼԱ ՆԻՒ ԵՕՐՔի [illegible] ... 30 օր [illegible] ... 5 տարի [illegible] ... 5 առ 100 [illegible] ...

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՕՐՔ 4 առ 100 [illegible] ... Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել։

Ներկայացուցիչ ի Թուրքիա
Ճ. ՈՒ. ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Ընդհ. Գործակատար
Ա. ՅՈՒՀԱՃԵԱՆ
Պոլիս, Հօճաբէյ խան
Վալիտէ փողոց, Վէքիլհարճ խան
Ղալաթիա

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլի եւ Ամերիկայի միջեւ բանեցող

Անունը	Թոնո	Անունը	Թոնո
Վիքթորիան	10500	Ֆլորիտա	3500
Անտէնեան	10500	Յիւրիշեան	3500
Քէպրիան	10500	Արրօ.ըն	3000
Լանքաստրեան	9000	Ալճէրեան	3500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապեան	3500
Դոլոմիթեան	8000	Ապէնեան	2500
Քորնեան	8000	Անատոլեան	2500
Վալտէնսիան	8000	Ֆլորենսեան	2500
Դիւրիննեան	8000	Լէսպիան	2000
Մալէրինեան	3700	Միլօ	900
Վալոնեան	3700	Օբորթօ	800
Ֆլորինեան	3700	Լէպազօ	86
Սարտեան	3500		

Ապրանքի առաքման կը խնդրուի ինչ ապրանք ալ ըլլայ փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունէն հանելու համար ... [illegible] ... 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ
ԷՏԿԱՐ ԼԱՖՕՆՏԷՆ
Ղալաթիա, Քարաքէօյ թիւ 1
600 Մաքսատան կից անկը

CAISSE PATERNELLE
ՔԷՍ ՓԱՏԷՐՆԷԼ

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎ ԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
ՀԻՄՆԵԱԼ Ի ՓԱՐԻԶ 1841ԻՆ
ԿԸ ԳՈՐԾԷ ՖՐԱՆՍ. ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՀԱԿԱԿՇՌՈՒՆ ՏԱԿ

ՍԿԻԶԲԷՆ Ի ՎԵՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼՆԵՐՈՒ ԵՂԱԾ ՎՃԱՐՈՒՄ 300 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐ.
ՍԿԻԶԲԷՆ Ի ՎԵՐ ԱՐՁԱՆԱԳՐԵԱԼ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ 700 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐ.

ԸՆԹԱՑԻԿ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ՖՐ. 85,000,000
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԵՒ ՊԱՀԵՍՏԻ » 62,750,000

Ուրեմն ընթացիկ ապահովագրութեանց գումարին վրայ պահեստի համեմատութիւնն է 74%, որով ՔԷՍ ՓԱՏԷՐՆԷԼԻ ընծայած երաշխաւորութիւնը գեր ի վեր կը հանդիսանայ ուրիշ ընկերութեանց ցոյց տուած երաշխաւորութեանց։

Ընկերութեան Վարչական Խորհուրդը կազմուած է Ֆրանսայի ամենէն նշանաւոր դրամատէրներէն, ինչպէս
Մ. ՌԸՆԷ ՊՐԻՍ, Արեւմտեան Ֆրանսայի երկաթուղեաց Ընկերութեան եւ Բրէտի Լիոնէի Վարչական Խորհրդոյ անդամ.
Մ. ՄԱՐՔԻԶ ՏԸ ՖԼԸՌ, Դրամատղանդիք ընկերութեան Վարչական Խորհրդոյ անդամ.
Մ. ԿՈՄՍ ՏԸ ՍԷՆ ԿԻԼՀԷՄ, նախկին գանձապահ.
Մ. Օ. ՄԱԶԸՐԱ, Ընդհ. Տնօրէն Քրէտի Լիոնէի.

Թուրքիոյ Տնօրէն Փ. ԱՍՏՌԻԱՏԱՍՏՈՒՐ
Սթամպօլ, Սուլթան-Համամ, Բասմա Պաթթըրճըօղլը

Ընկերութեան վրայ Տեղեկութիւն առնելու համար դիմել Քրէտի Լիոնէի։
ԾԱՆՕԹ. — Շահաւոր դիրք պիտի տրուի այն անձնցին որ կարեւոր արդիւնք մը իրագործած ըլլայ անձնապէս։

ՕՍՄ. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՔՈՆՍՕԼԻՏԷ ՊԱՐՏՔ
1881 Դեկտեմբեր 8/20ի Կայս. Հրամանով Թողեալ Հասոյթք
ԻԲ. ՏԱՐԵՇՐՋԱՆ-ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1904

ՏՈՒՐՔԵՐ	ԶՈՒՏ ՀԱՍՈՅԹՆԵՐ — Դաւառային վարչութեան ծախքերը զեղչելէ ետքը: 1904 Փետրուարի հասոյթներ, Օսմ. ոսկի			1903 Փետրի Հասոյթներ, Օսմ. ոսկի		Գումար 1904 Փետր 29է, Օսմ. ոսկի			Գումար 1903 Փետր 28է, Օսմ. ոսկի	
Ծխախոտ (յետամնացներ զանձում)										
Աղ										
Դրոշմաթուղթ	112,266	43		92,436	78	606,441	22		567,994	92
Ոգելից ըմպելիք										
Ձկնորսութ										
Մետաքս										
Հասոյթք Ռէժիէն	—	—	—	—	—	375,000	—	—	(1)435,956	34
Հարկ Պուլկարիոյ փոխանակեալ ծխախոտի տասանորդէն	45,017	97	—	10,435	17	63,883	31	—	57,405	42
Ծխախոտ (մենաշնորհ) Ռէժիի շահուց մասնակցութ.	51,298	—	—	51,298	—	51,298	—	—	(2)102,196	—
Ցաւնլուած Կիպրոսի հասութից փոխանակեալ ծխախոտի տասանորդին յաւելուածով, կամ Մաքսատան վրայ փոխանակաբէ գոյանալիք 130,000 Օսմ. լիրայով	—	—		—	—	38,006	58	–	(3)342,059	22
Արեւ. Ռումէլիի տրկն. հարկէն	—	–	—	—	—					
Թէսալէքիի տուրք, Մարսատունէն փոխկզը. վճրլի.	25,000	–	—	25,000	—	2,000			(2) 50,000	—
Սերպիոյ, Պարատաղի, Պուլկարիոյ եւ Յունաստանի բաժին ինկած պարտք	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Նիմուցոյցէն դուրս զանազան հասոյթներ 22րդ տարեշրջանի Բ. վճռամսեային ատեն	1,425	82	—	—	—	1,425	82	—	—	—
Դրամական եւ ուրիշ գործառնութիւնները	2,756	05	—	—	—	2,756	—	—	—	—
Համագումար	237,764	24		179,169	95	1163811	95		1556011	90
ԳՈՒՄԱՐԸԼԻ										
Նախորդ ամսուան վերջը										
Նախորդ տարեշրջանի վերջը										
Ընդհ. համագումար										

	Օսմ. ոսկի			Օսմ. ոսկի	
1890 ապրիլ 18/30ի պայմանագրով նախատեսուած 4% պարտաթուղթներու առ հաշիւ վճարուած գումարներ։	215,250	—	—	215,250	—
Քոնսոլիտէ պարտքին եւ Արեւելեան երկաթուղիներու պարտաթուղթերուն տկսին. հմր. ետ. եւ Կ. Պոլիս վճարուած գումարն։	750,519	44		418,80	—
	112,9 8	24	—	402,663	29
Կեդր. Վարչութեան ծախք։	84,606	44	—	103,510	76
Օսմ. Կայս. Պանքան եւ Հանրային Պարտքի կեդր. սնտուկը պահուած գումարներ։	517	83	—	385,787	5
	1,163,811	95	—	1,556,011	90

(1) Մէջը ըլլալով Ռէժիի շահերուն 60,956.34 օսմ. ոսկին։

(2) Փոխանակագիրներ՝ մաքսատան վրայ, օսմ. ոսկի 76,298։

) Գումարներ որոնք 1903ի առաջին վեցամսեայի հաշիւներուն մէջ անցուած են, սերբներու միացման ատեն, ինչ որ կը բացատրէ երկու վերջամսեաներու ունեցած տարբերութիւնը՝ արդիւնքի տեսակէտով։

(3) Գումար, որ կը ներկայացնէ 27 յետնեալ ամսական վճարումներ, գանձուած 1902 դեկտեմբերին, 12,668.86 ոսկի ամսավճարով, մինչ 1903 միւնոյն շրջանի ցոյց տուած գումարը կը վերաբերի սեպտեմբեր, հոկտեմբեր եւ նոյեմբեր ամսականներուն։

Ի Դիմաց Վարչական խորհուրդին

Նախագահ
Օ. ՀԱՄՏԻ
Կ. Պոլիս, 24/6 Ապրիլ 1904

Խորհրդական-Պատուիրակ
Շ. ԹԷՍՏԱ

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ
ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ
Վեհափառ Սուլթանին
Կայսերական Իրատէով
Որ կը կէ 2/14 Օգոստ. 1892
Թուականը
(20 սէֆէր 1310)

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Հրդեհի արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին
Կ. ՊՈԼԻՍ Եէնի խան, Բաղչէ Ղափու

Գործակալ, Պոլսոյ կողմը Օսմ. Պանքայի մասնաճիւղը Եէնի Ճամի Հավուզլը փողոց Օսմ. Նախակաման դէմը։

Ենթ-գործակալ Պոլսոյ կողմը Պ. Ի. Զաւօֆ
Մօրբուզ Ճըլար, Զօրլըլը խան թիւ 21

Ընկերութիւնը գործակալներ կը փնտռէ Թուրքիոյ այն ամէն քաղաքներու համար, ուր ներկայացուցիչ չունի։ 194

ԱՆԳՈՒԷ
Հիմնեալ 1858ին

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ ԳՏՆՈՒԱԾ ԿԵԱՆՔ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ
ԱՄԵՆԷՆ ՀԻՆԸ ԵՒ ԱՄԵՆԷՆ ՏԱՐԱԾԵԱԼԸ

Երաշխաւորութեան գումար Ֆր. 168,000,000 | Վճարեալ գումարներ Ֆր. 277,600,000

Թուրքիոյ եւ Յունաստանի համար ընդհանուր գործակալ
ՍԻԿՖՐԻՏ ԱՏԼԷՐ
Սթամպոլ Ապուս Էֆէնտի խան

ՍԻՆԿԷՐ
ԿԱՐՍ. ՊԱՏԱՍՏԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ
THE SINGER MANUFACTURING Co.

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց ամրութեամբ այնքան գնահատուած են, որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են եւ բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 400է աւելի պատուոյ վկայական եւ ոսկեդրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուններուն մէջ։

Բերա (1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց թիւ 343 եւ 343 կրկին
(2. » » Կալաթա Սէրայի դիմաց։
Կալաթա (1. Սինկէր խան Թիւնէլի առեւ
(2. Թրամվայի կայարանին դիմաց։
Պոլիս (1. Սուլթան Համամ թիւ 2
(2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց թիւ 13։
Սկիւտար Չարշը պօյը, թիւ 120։

Դասերը եւ նորագութիւնները ձրի։ Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, թիւ 343 եւ 343 կրկին, Սարգիս պէյ Տիւզօղլուի տունը։

ԹՈՄԱՍ ՌԻՒԼԸՆ
ՓՈՒԱՉԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒ
Ընդմէջ Հըլի և Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անունը	Թոնո	Անունը	Թոնո	Անունը	Թոնո	Անունը	Թոնո	Անունը	Թոնո
Ալպանօ	1069	Դօտօ	1497	Կօգօ	1011	Մալմօ	724	Րըգարթօ	188
Ալէրթ	3607	Դօնկօ	2906	Կրօտնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Ցարֆօ	1113
Անճէլօ	1841	Դերօօ	895	Հիրօ	775	Մարգէլլօ	3709	Ըրիքօ	1735
Արիօսգօ	2274	Էրօօ	4311	Հիտալկօ	1581	Միլլաօօ	3557	Սիլվիօ	1193
Պասանօ	1822	Զօմպօ	937	Հինտօ	3720	Մին	1057	Սէնրօ	1200
Պորոտինօ	1264	Զուրօ	2363	Հօրադիօ	3606	Մոնթէզէլլօ	1735	Թասօ	1328
Պրաւօ	1076	Ֆրաքօ	1713	Համպէր	695	Մուրիլլօ	2412	Թ. Ուիլսըն	1546
Պրինօ	841	Ֆինսքօ	504	Իսկօ	2354	Նէրօ	1083	Թօրքօ	3827
Գոֆֆալօ	4481	Էկրօ	2464	Իտանօ	3546	Օմրօ	4100	Թոլէտօ	1476
Գէյրօ	1671	Էլսօրտօ	1629	Ճրիւնօ	1030	Օթէլլօ	4035	Թորրիտօ	487
Գալիպսօ	1337	Էրագօ	1841	Ֆլէօօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուիլսըն	2429
Գամէօ	1244	Ֆլօօ	954	Ֆօլիկէօ	2307	Պալէրմօ	1637	Վասգօ	1914
Գարգօ	1094	Ֆլօրենտիա	1828	Ֆօմէօ	1700	Պօլօ	510	Վօլօ	1259
Ճիթակօ	2729	Ֆլամինկօ	349	Լէօ	1053	Ռիալթօ	2229	Վօլթուրնօ	2298
Տիւէրօ	1831	Ֆրանչէսգօ	4532	Լէրանգօ	2272	Ռինալտօ	1663	Եէտօ	1850
Դիբօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1843	Ռօլլօ	1813	Զիլօ	1806
Դոլորտօ	4285	Կանդօ	1243	Լօրէնցօ	3191	Ռոմէօ	1789		

Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած են։
Վասքօ շոգենաւը, Նաւապետ Կրին։
Ալէքօ » » Ուէպսթըր։
Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս կը սպասուին։
Քլիօ շոգենաւը, Նաւապետ Նըլսն, ամսոյս 27ին։
Ալտաիօ » մայիս 3ին։
Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՐԻՔՕՍ
Թիւ 22-24, Բիւյիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա 377

COMP. RUSSE
Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւններ
Ցուցակ
Գշ. 6/19 Սեվաստաբոլ ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Տարտանէլ, Այնորոզ, Սելանիկ, Իզմիր, Քիոս, Թարապուլուս-Շամ, Պէյրութ, Եաֆա, Բօռդ-Սայիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Եշ. 8/21 Օտեսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Շբ. 10/23 Մէթէլին, Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա, ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Օտեսա ժամը 2ին յետ միջօրէի։
Կիր. 11/24 Ինէպօլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ, Բաթում ժամը 8ին միջօրէէն առաջ։
Պուրկազ, Վառնա, Օտեսա ժամը 3ին յետ միջօրէի,

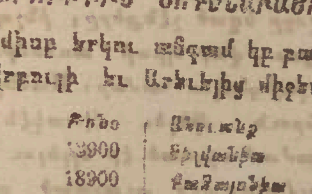

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԷՍԱԺԷՐԻ ՄԱՐԻԹԻՄ
Ն. ՓԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.
ՓՈՍԹԱՅԻ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ
Ապրիլ 25ին Մինկրէլի, Անաս. եղերքէն։
» 20ին Ֆլանտռ, Անվէրսէն։
ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ
Ապրիլ 20ին Իմէրէթի, Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում եւ Նովօռոսիսք։
« 26ին Մինկրէլի, ուղ. Մարսիլիա։
Ա. կարգ Բօրտօի համար 200 ֆր.
» » Մարսիլիոյ » 160 »
Բ. » Բօրտօի » 150 »
» » Մարսիլիոյ » 120 »
Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին Թօփհանէ Քարաֆին վրայ։
516 Թ. ՌԸՊՈՒԼ

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
Ու՛ք ամիսը երկու անգամ կը բանին Լիվրբուլի եւ Ամերիկայի միջեւ

Անունը	Թոնո	Անունը	Թոնո
Իվէրնիա	13900	Տէլմաթիա	5393
Սաքսոնիա	13900	Բաննոնիա	4341
Լուքանիա	12950	Վէրիա	3229
Քամբանիա	12950	Բուլիա	3945
Ուլթոնիա	8845	Բիզա	3936
Ումբրիա	8128	Սերպիա	2935
Էթրուրիա	8120	Ցամարիա	2852
Քարբաթիա	7391	Ալէպօ	2181
Իվերնիա	7269	Շէրպուրկ	1611

Դիմել առ ՃՕԼԻ Է ՍԻԿԸՐ
Joly et Seagor
Մէյմանէթճի խան, թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց։ 255

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվրբուլի Գորտոյի Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանեցող շոգենաւեր

Անունը	Թոնո	Անունը	Թոնո
Բամսէգ	3000	Թիպա	2500
Անուպիս	3000	Նէրթիս	2400
Թէպէ	3000	Օսայրիս	2350
Թեանէրքուս	3000	Մէրօ	2250
Ֆէրօս	3000	Ամֆիս	2000
Օսմոնիս	3000	Խարթում	1550
Մաշիօնիա	2500	Սիւեզ	1500

Դիմել առ Ճ. Վ. ՌԻՒԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուէթթլի խան
ՀԷՆՐԻ ՄՕՍ և ԸՆԿ.
191 31 Ճէյմս Սդրիթ Լիվրբուլ

Արտօնատէր ՏԻԳՐԱՆ ԽՈՒՄԱՐԵԱՆ

"ԱՐԵՒԵԼՔ,, Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (38)

ՓԻԷՐ ՏԸ ՔՈՒՐՍԷԼ

ՓԱՐԻԶԻ ԳՈՐԾԱՒՈՐՈՒՀԻՆԵՐԸ

ՄԵԾ ՈՒ ԱՆՏԻՊ ՎԷՊ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

Ը.

ՈՒՐ ՌՈՒՔԷ ԿԸ ԿԱՐԾԷ ԳՏԱԾ ԸԼԼԱԼ ԻՐ ՊԶՏԻԿ ՔՈՅՐԸ

—Որովհետեւ դրամ առնող չպիտի ըլլայ։

—Այո, բայց...

—Ա՜հ, կը հասկնամ, ըսաւ գինովը՝ գլուխը երերցնելով... կ'ուզես ըսել թէ տղուն մեկնիլը պատճառ մը չպիտի ըլլայ որ կրկին դրամ չառնես, չէ՞...

—Վերջապէս դրա՛մ պէտք է մեզի։

—Անշուշտ... իրաւ է, մեզի պէս մարդոց մեծ բան մը չեն տար այս աշխարհին մէջ, բայց աղքատէ... հաւատա՛ որ պիտի չուրինք...

—Ո՞ւր էր թէ իրաւ ըլլար ըսածդ։

—Կրնաս ստակայն վստահ ըլլալ թէ իրաւ է... եւ մօտ ալ ատենէն...

Մատլէն՝ իր ցաւագին նայուածքը տնանին վրայ հանգչեցուց։

—Կէթառ, ըսաւ, տար համար լաւ. դայն մինչեւ ուրիշ բան չէ, եթէ ոչ աշխատութիւնը։

—Աշխատի՜լ... բայց իմ ըրա՛ծս ինչ է որ... միայն թէ, տանէ մը ի վեր չեմ կրնար կոր մինալ անոնց քով՝ որոնք զիս կ'աշխատցնեն... եւ տար ալ յանցանքը իմ քովս չէ... կամ ան է որ ուզած գինս չեն վճարեր, եւ կամ վերջապէս պատճառ մը կը գտնեն ինծի սրտնեղութիւն տալու... եւ դուն գիտես արդէն որ երբեք չեմ կրնար ամէն մարդու առջեւ գլուխ ծռել... ամէն մարդ իրեն յատուկ նկարագիր մը ունի... ես ալ իմս ունիմ... պէտք է որ ուրիշ ամէն մարդէ առաջ, ես միամ իմ անձիս տէրը... մանաւանդ որ ես պզտիկ ստահակ մը չեմ որ ամէնքն ալ իրենց ուզածին պէս պառան կանչեն երեսիս... հասարակ պարսիզպան մըն ալ չեմ, այլ ծաղկեմշակ մը... տուրք անգամ կը վճարեմ... եթէ երբեք տանն տանն քաղքենիներու պարտէզին հոգը կը ստանձնեմ, աւելի իրենց օգտին համար է... ինչ ընեմ՝ եթէ իրենք չեն հասկնար... եւ որովհետեւ չեն հասկնար, ես ալ կը բարկանամ... կրնայ ըլլալ որ այդպէս բարկացած ատենս ալ ատեն գաւաթ մը բան ճնկեմ ու գլուխս բոլորովին դառնայ... ամէն մարդ անանկ կը կարծէ թէ ըմպելիքն է որ զիս այդպէս անհոգ կը դարձնէ ալխաւած տեղերուս մէջ... երբե՞ք... եթէ այդ տառինքն անհոգ կ'ըլլամ, պատճառը իրենք են որ զիս կը բարկացնեն... ինչո՞ւ յանցանքը իմ քովս ըլլայ։

Ժան Կէթառի լեզուն շատ ծանր կը դառնար բերնին մէջ. քանի՛ այդպէս կը ճառէր, այնքան երեւան կ'ելլէր այն գինով վիճակը զոր զուր տեղը կ'ուզէր ծածկել։

Մատլէն՝ որ դոյն չու'ա աւելի գէշ վիճակներու մէջ տեսած էր, կը յուսար որ կերակուրին շնորհիւ ինքզինքը կը գտնէ։

Անդհ կինը արդէն միշտ ամուսնին թերութիւնները ծածկելու, անոնց համար մէյ մէկ արդարացում գտնելու կ'աշխատէր։

Ամուսինն էր վերջապէս։

Իրաւ է, կ'ըսէր, քիչ մը տկար է ըր նատրութիւնը, փարձութեան չդիմանար, բայց վերջապէս բարի սիրտ մը ունի, եւ եթէ գէշ ընկերակցութիւններ չունենայ, երբեք այսքան նեղութիւն ու չարչարանք չպիտի տայ ինծի, մանաւանդ որ ներքնապէս շատ ալ կը սիրէ զիս։

Մինչդեռ ինք կրկին այդ կարգի մտածումներու մէջ թաղուած էր, «ծաղկեմշակ»ը գինիի գաւաթ մը լեցուց մինչեւ բերանը, եւ մէկ ումպով կուլ տուաւ։

—Օ՜հ, ըսաւ անմիջապէս վերջ, գինին շատ աղէկ կ'ընէ մարդս... մարդոց զօրավիգն է... ես որչա՜փ ալ ծարաւցեր եմ։

Մէկ կողմէ ալ, աչքին ծայրովը Մատլէնը կը դիտէր։ Անդհ կինը նախորդ օրերու տրտմութը չէր արտայայտէր ալ, այն տարտմը՝ զոր զգացած էր, լսելով որ Կէթառ իր ամբողջ դրամը ձիարշաւի գրաւներու մէջ կորսնցուցած էր։ Պարզ «արկած» մը, ինչպէս կ'ըսէր Կէթառ։

Նոյն իսկ «արկած»ին նկատմամբ խօսք մը չէր ըներ, ինչ որ քիչ մը զարմանալի կը թուէր Կէթառի։

—Բայց տարօրինակ բան, ըսաւ քիչ մը վերջ... տակաւին չեմ ուզեր հաւատալ պզտիկը տարած ըլլալնուն։

—Եւ սակայն իրաւ է... ես ալ շատ ցաւ զգացի անկէ բաժնուելուս համար...

—Արդէն դուն շատ կը սիրես պզտիկները... Ինչ աղէկ կ'ըլլար եթէ հինգ վեց հատ մը ըլլար անոնցմէ... բայց եթէ չունինք յանցանքը մերը չէ... Թող որ՛ յուսահատելու չափ առաջացած տարիքի մը մէջ չենք գտնուիր դեռ։

—Եթէ գոնէ հատ մը ունենայինք, թերեւս քիչ մը աւելի լուրջ ըլլայիր դուն։

—Ուրեմն լուրջ չե՛մ հիմայ։

—Անգամ մը ինքզինքիդ հարցուր... տես թէ լուրջ մարդու գո՞րծ էր ըրածդ։

—Բայց ալ մի՛ քրքրեր այդ խնդիրը... բան մըն է եղաւ... ինչ ընենք, ամէն մարդու կրնայ պատահիլ...

—Ինչո՞ւ ամէն մարդու պատահի։

—Դուք կին էք... անանկ բաներ չէք հասկնար... ինչ որ է... աշխատինք որ եղածը դարմանուի... հիմայ թողունք այդ խնդիրը...

Կ'ուզէր որ կինը ալ չմտածէ անոր մասին։

—Է՛հ, ըսաւ՝ խօսակցութեան նիւթը փոխելով, պզտիկին մայրը գոնէ աղէկ վարուեցա՞ւ քեզի հետ։

—Անշուշտ։

—Դրամ տուա՞ւ։

—Պարտք չունէր որ տար։

—Ինչ կ'ըլլայ որ... պզտիկին վրան գլուխը անանկ կը յօյանէր թէ շատ վար մարդոց զաւակ չէ... իրաւ է որ դուն ինծի անունը չյայտնեցիր... ոչ ալ հասցէն տուիր... բայց ես կրկին հասկցայ... ինչո՞ւ վախցաւ իր հասցէն տալու... ես քեզի չափ ալ դաղտնապահ չէի։

Մատլէն չէր ուզեր որ խօսակցութիւնը այդ ընթացքը առնէ։ Իվօնի մօրը հասցէն տալը իրեն համար շատ անխարհուրդ գործ մը պիտի ըլլար անշուշտ։

Այս պատճառաւ՝

—Է՛հ, այո՛, դրամ տուաւ ըսաւ... այդ կինը նախախնամութիւն մը եղաւ մեզի համար... դրամ տուաւ, բայց գիտես հարկաւ թէ այդ դրամը առաջուց գործածուած էր արդէն...

—Կը հասկնամ... կ'երեւայ թէ հաւատ մը ու գլխարկ մը շինել պիտի տաս, անանկ չէ՞... ըրէ՛ ինչ որ կ'ուզես... ուզածիդ պէս հոգաէ, ոչ՛ք չունիմ... ինչո՞ւս պէտք աղուոր հագուած կիները...

—Այո՛, ինչո՞ւդ պէտք, երբ մանաւանդ ոչինչ կը ծախսես անոնց համար։

—Ա՜հ, չարը նայէ՛... եկուր Մատլէն, եկուր... քիչ մը դրամ տուր քու մարդուդ։

Ոտքի ելաւ երերալով։

Մատլէն՝ մեղմօրէն ետ հրեց զայն։

—Լա՛ւ, ըսաւ Կէթառ՝ անտանելի ժպիտով մը, կ'երեւայ թէ ժամանակը չէ, ինչ որ է, քիչ մը ետքը։

—Ծախքի վրայ խորհելէ առաջ, մէյ մը սա տասնդ տեղը բերելու աշխատինք, շարունակեց Մատլէն։

Կէթառ սակայն, կը կարծէր թէ կինը իրմէ բան մը կը ծածկէ...

—Ինչ կ'ըլլայ, ըսաւ, մինչեւ չորսթ դրամ ունինք։

—Բայց եթէ Պ. Պաւրիեռն յանկարծ Սէն-Կառթիէն դառնա՜յ...

—Հոգ մի՛ ըներ, կինը ծովի լոգանքները տարած է, շատ շատ շաբթուան վերջերը կրնայ հասնիլ... ես գիտեմ ամէն բան...

(Շարունակելի)